

Голас Радзімы

№ 15 (1793)
14 красавіка 1983 г.

ГАЗЕТА БЕЛАРУСКАГА ТАВАРЫСТВА ПА КУЛЬТУРНЫХ СУВЯЗЯХ З СУАЧЫННІКАМІ ЗА РУБЯЖОМ
(БЕЛАРУСКАЕ ТАВАРЫСТВА «РАДЗІМА»)

Выдаецца з 1955 г.
Цана 4 кап.

Сёлета раней звычайнага на рэках Беларусі пачаўся крыгалом. Веснавую цішыню над Дняпром і Нёманам, Бярэзінай і Прыпяццю разбудзілі гудкі цеплаходаў і катэраў. Пайшлі баржы са станіямі і машынамі, будаўнічымі матэрыяламі і вугалем.

Шмат дзявядзецца працаваць у сёлетнюю навігацыю беларускім рачнікам. Яны павінны перавозці 13 мільянаў 570 тысяч тон грузаў.

Фота Г. УСЛАВА.

падзеі • людзі • факты

АКЦЫІ ГРАМАДСКАСЦІ

АНТЫСІЯНІСЦКІ КАМІТЭТ

Група грамадскіх дзеячаў СССР звярнулася да рабочых, калгаснікаў, вучоных, прадстаўнікоў інтэлігенцыі, работнікаў культуры з прапановай стварыць добраахвотную арганізацыю — «Антысіянісцкі камітэт савецкай грамадскасці». У звароце гаворыцца, што сродкі масавай інфармацыі Захаду, у тым ліку сіянісцкая прапаганда, штодзённа ўзводзяць паклёп на нашу Савецкую Радзіму, яе гісторыю і рэчаіснасць, скажаюць сутнасць яе міралюбівай знешняй палітыкі. Асабліва груба фальсіфікуюцца нацыянальная палітыка КПСС. Прысвойваючы сабе права «абаронаў» савецкіх яўрэйў, завадатаі сіянізму спрабуюць пераканаць сусветную грамадскую думку ў тым, нібыта ў СССР існуе «яўрэйскае пытанне». Узрасла пагроза міру на зямлі. І гэта выклікае глыбокую трывожнасць усіх сумленных людзей. Стварэнне такой арганізацыі дазволіць яшчэ больш рашуча весці барацьбу супраць ідэалогіі і палітычнай практыкі сіянізму, за сацыяльны прагрэс і мір на зямлі.

3 ВІЗИТАМ У БЕЛАРУСЬ

ПАСОЛ СРВ У МІНСКУ

На пачатку красавіка Мінск наведаў Надзвычайны і Паўнамоцны пасол Сацыялістычнай Рэспублікі В'етнам у Савецкім Саюзе Дзінь Ньо Ліем. Падчас знаходжання ў сталіцы Беларусі Дзінь Ньо Ліем нанёс візіты Старшыні Савета Міністраў БССР А. Аксёнаву і міністру замежных спраў рэспублікі А. Гурыновічу, з якімі меў сяброўскія гутаркі. Надзвычайны і Паўнамоцны пасол СРВ у СССР таксама быў прыняты сакратаром ЦК КПБ А. Кузьміным. Затым Дзінь Ньо Ліем меў гутарку з міністрам вышэйшай і сярэдняй спецыяльнай адукацыі БССР М. Мяшковым на пытаньнях падрыхтоўкі спецыялістаў для народнай гаспадаркі краіны.

На праішоўшым у Беларускім політэхнічным інстытуце ўрачыстым сходзе Надзвычайны і Паўнамоцны пасол СРВ у СССР Дзінь Ньо Ліем уручыў ордэн «Дружбы» Сацыялістычнай Рэспублікі В'етнам за ўклад БПІ ў падрыхтоўку спецыялістаў для народнай гаспадаркі брацкай краіны. Пры ўручэнні ўзнагароды Дзінь Ньо Ліем выказаў падзяку беларускаму народу за ўсебаковую дапамогу. Ён, у прыватнасці, адзначыў, што вялікай папулярнасцю ў шахцёраў В'етнама карыстаюцца беларускія аўтамабілі, а ў сялян — трактары «Беларусь». У навучальных установах Беларусі вучацца сотні в'етнамскіх юнакоў і дзяўчат, якія акружаны чужымі клопатамі савецкіх людзей. Міністр вышэйшай і сярэдняй адукацыі БССР М. Мяшкоў выказаў падзяку за ўзнагароду і высокую ацэнку ўкладу вышэйшай школы рэспублікі ў развіццё брацкіх сувязей паміж савецкім і в'етнамскім народамі.

Пасол СРВ меў сустрэчу з актывістамі Беларускага аддзялення Таварыства савецка-в'етнамскай дружбы.

Пасол СРВ у СССР наведаў Дом-музей І з'езда РСДРП, ВДНГ БССР, Беларускі дзяржаўны музей гісторыі Вялікай Айчыннай вайны, дзе пакінуў запіс у Кнізе ганаровых гасцей, зрабіў паездку на мемарыяльны комплекс «Хатынь» і Курган Славы.

УРАЧЫСТЫЯ СХОДЫ

У ІНТАРЭСАХ ДРУЖБЫ І ДОБРАСУСЕДСТВА

Трывалым фундаментам для ўмацавання дружбы і добрасуседства паміж СССР і Фінляндыяй служыць Дагавор аб дружбе, супрацоўніцтве і ўзаемнай дапамозе, падпісаны дзвюма краінамі 35 гадоў назад. Гэтай знамянальнай падзеі былі прысвечаны ўрачыстыя сходы прадстаўнікоў грамадскасці нашай краіны.

На сходзе ў Мінску з дакладам выступіў намеснік старшыні праўлення Беларускага аддзялення таварыства «СССР—Фінляндыя», прарэктар Беларускага тэхналагічнага інстытута А. Лахтанаў. Ён адзначыў, што дагавор паклаў пачатак шырокім і плённым палітычным і гандлёва-эканамічным адносінам паміж Савецкім Саюзам і Фінляндыяй. Паспяхова і стабільна развіваючыся ў інтарэсах абедзвюх краін, яны садзейнічаюць умацаванню міру, міжнароднаму супрацоўніцтву і ўзаемаразуменню паміж народамі. Прамоўца расказаў аб рабоце Беларускага аддзялення таварыства «СССР—Фінляндыя», навуковых сувязях вучоных рэспублікі з даследчымі арганізацыямі Фінляндыі ў напрацоўцы актуальных навуковых праблем.

СВЯТА БРАЦКАЙ ВЕНГРЫІ

Нацыянальнаму святу брацкай Венгрыі—38-й гадавіне вызвалення ад фашысцкага прыгнёту—быў прысвечаны ўрачысты сход прадстаўнікоў грамадскасці Мінска, які адбыўся 4 красавіка. З дакладам выступіў намеснік старшыні праўлення Беларускага аддзялення Таварыства савецка-венгерскай дружбы, першы намеснік старшыні

Дзяржкамітэта БССР па прафесіянальна-тэхнічнай адукацыі А. Сакалоўскі.

Цёплыя прывітанні брацкаму венгерскаму народу з выпадку нацыянальнага свята перадаў удзельнік баёў за вызваленне Венгрыі, інжынер Мінскага вытворчага аб'яднання выдільчай тэхнікі Герой Савецкага Саюза А. Пешчанка.

Сакратар камітэта Венгерскага камуністычнага саюзу моладзі зямляцтва венгерскіх студэнтаў, што вучацца ў Мінску, студэнт Беларускага тэхналагічнага інстытута Шандар Рошка падкрэсліў важнае значэнне дружбы і супрацоўніцтва з Савецкім Саюзам.

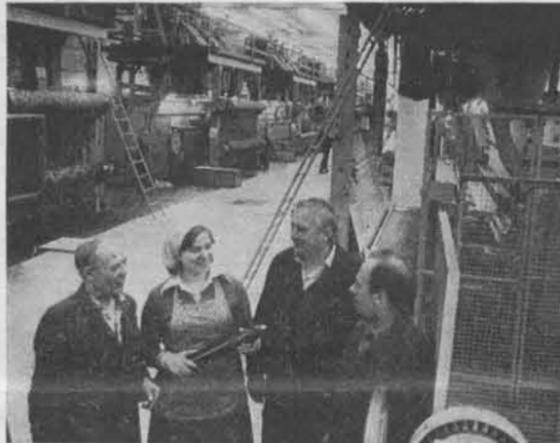
НЕЗВЫЧАЙНАЯ АПЕРАЦЫЯ

РАМАНТУЕЦА НЫРКА

У Беларусі праведзена незвычайная аперацыя. Хірургі дзіцячага аддзялення 4-й клінічнай бальніцы горада Мінска выявілі ў дзесяцігадовага хлопчыка ярка выражанае змяненне адной з ныркі. Паталогія была настолькі сур'ёзнай, што орган трэба было выдаліць. Так звычайна і паступалі ў падобных сітуацыях.

Але на гэты раз запрасілі на савет спецыялістаў рэспубліканскага цэнтра трансплантацыі. Кандыдаты медыцынскіх навук І. Скобеюс і В. Пілатовіч пранавалі захаваць нырку. Яны вынілі яе і зрабілі адпаведны рамонт, а потым вярнулі пацыенту. Праз пяць гадзін пасля пачатку аперацыі хірургі маглі сказаць: жыццё дзіцяці будзе нармальным.

НОВЫЯ МАГУТНАСЦІ

У Брэсцкім дыванова-суконным аб'яднанні ствараецца новая ткацкая вытворчасць. У пабудаваным нядаўна корпусе ўжо атрыманы першыя пяцьсот квадратных метраў дывану, а сваёй чаргі пачаць работу чкае яшчэ адна партыя жакардавых станкоў, пастаўленых фірмай «Тэкстыма» ГДР. Да канца года ў аб'яднанні будзе ўстаноўлена восемдзесят ткацкіх агрэгатаў.

НА ЗДЫМКУ: ідзе наладка новага абсталявання.

УНІВЕРСАЛЬНЫ СТАНОК

КАНВЕЕР ДЛЯ «МАЛЮТКІ»

Малы, але ўдалы станок-малютка, выпуск якога асвойвае Мінскае аб'яднанне імя С. Кірава. Ён сілкуецца прама ад сеткі, пераносіцца з месца на месца, у сто разоў лягчэйшы і прасцейшы за любы з сэрыйных агрэгатаў прадпрыемства, але выконвае ў некалькі разоў больш аперацый. Прызначан ён для дрэваапрацоўкі і стане добрым памочнікам усім, хто любіць майстраваць разнастайныя драўляныя вырабы, сталярнічаць дома, у школьных майстэрнях, гуртках «Умелья рукі».

К 1985 году цяперашняя гадавая праграма вытворчасці «Малютак» будзе патроена. А ў перспектыве спецыяльна для іх намечана пабудаванне яшчэ адзін буйны корпус за горадам, што дасць магчымасць паўней задавальняць попыт на вельмі патрэбную ў быццё і адносна недарагую тэхніку.

СЕЛЬСКІЯ НАВІНЫ

Гул матораў чуецца на палях саўгаса «Сацыялізм» Гомельскага раёна. Комплексныя механізаваныя званні пачалі сябу ранніх збожжавых. Першыя 60 гектараў засеяў ячменем адзін з лепшых у гаспадарцы трактарыстаў кавалер ордэна «Знак Пашаны» Іван Ермакоў.

НА ЗДЫМКУ: сяба ячменю ў саўгасе. Аграном Васіль ЛЯШЭНЯ вызначае заданне трактарысту Аляксандру ЕРМАКОВУ.

3 ПРЭС-КАНФЕРЭНЦЫІ А. ГРАМЫКІ, ЯКАЯ АДБЫЛАСЯ 2 КРАСАВІКА

СССР—ЗА ПРЫНЦЫП РОЎНАСЦІ

На прэс-канферэнцыі для савецкіх і замежных журналістаў член Палітбюро ЦК КПСС, першы намеснік Старшыні Савета Міністраў СССР, міністр замежных спраў СССР А. Грамыка зрабіў заяву, у якой выказаўся па некаторых пытаннях міжнароднага становішча і знешняй палітыкі Савецкага Саюза.

Ён звярнуў увагу на апошнія выступленні амерыканскага прэзідэнта, дзе той заявіў, што ў сваёй знешняй палітыцы ЗША, а дакладней цяперашняя амерыканская адміністрацыя кіруюцца высокімі маральнымі каштоўнасцямі, ставяць за мэту ахову і абарону правоў народаў, належную абарону інтарэсаў Злучаных Штатаў Амерыкі, у якім бы кутку свету ні знаходзіліся гэтыя інтарэсы.

Але, вядома ж, падкрэсліў А. Грамыка, амерыканскі прэзідэнт па-свойму разумеў і разумее і тое, і другое, і трэцяе.

Возьмем хаця б абарону амерыканскіх інтарэсаў. Было б добра, калі б ішла гаворка аб абароне законных інтарэсаў Злучаных Штатаў Амерыкі, аб абароне сапраўды таго, што належыць ЗША. Але ўвогуле ж мала ў свеце можна цяпер знайсці людзей, якія не знаёмы з тым, як разумеюцца ў Вашынгтоне формула «абарона амерыканскіх інтарэсаў». Выходзіць так, што любы куток свету, дзе толькі Вашынгтон лічыць, што для ЗША створаны падыходзячыя ўмовы, каб штосьці атрымаць у маральна-палітычных і тым больш ваенна-стратэгічных адносінах, аб'яўляецца раёнам амерыканскіх інтарэсаў.

Савецкія людзі, наша краіна і яе кіраўніцтва ніколі не прырэчылі супраць таго, каб знешняю палітыку кожнай дзяржавы пранізвала ідэя абароны правоў народаў і, значыць, абарона правоў чалавека.

Я павінен падкрэсліць, сказаў А. Грамыка, што Савецкі Саюз пасля заканчэння другой сусветнай вайны выступіў з дзвюма прапановамі, якія залатымі літарамі будуць упісаны ў гісторыю, і можна сказаць, яны ўжо ўпісаны.

Першая—гэта прапанова заключыць міжнародную канвенцыю па пытанню забароны навекі прымянення, выкарыстання ядзернай зброі. Другая — Савецкі Саюз вызначыў праграму ўсеагульнага і поўнага раззбраення.

І ў апошні час Савецкі Саюз прапанаваў такія крокі, якія ігнараваць ніхто не мае права без таго, каб распісацца ў сваёй безумоўнай, адкрытай прыхільнасці да мілітарысцкай палітыкі. Якія гэта крокі?

Першае. Савецкі Саюз у аднабаковым парадку прыняў на сябе абавязальства, што ён не будзе першым прымяняць ядзерную зброю.

Другое. Савецкі Саюз і яго сябры і саюзнікі па Варшаўскаму Дагавору прынялі на пасяджэнні Палітычнага кансультаўнага камітэта рашэнне — прапанаваць краінам НАТО заключыць дагавор аб тым, каб не прымяняць ядзерную зброю, не прымяняць звычайную зброю, гэта значыць не прымяняць наогул сілу ў адносінах паміж дзяржавамі НАТО і Варшаўскага Дагавора.

Далей А. Грамыка спыніўся на некаторых пытаннях ядзернай зброі.

У заявах, якія робяцца ў Вашынгтоне, сказаў ён, многа няпраўды, фальшывых сцвярджэнняў, ператрымак, падтасовак, дзе размова ідзе аб фактычных даных.

Цяперашняя лінія, занятая Злучанымі Штатамі на перагаворах па гэтым пытанню ў Жэневе, гэта не лінія на збліжэнне. Гэта — лінія на аддаленне ад пагаднення, лінія на ўскладненне абстаноўкі, на тое, каб яшчэ больш узвінчаць гонку ўзбраенняў, каб яшчэ больш пагаршаць адносіны з Савецкім Саюзам, каб дабіцца яшчэ большага росту ваенных бюджэтаў, каб яшчэ больш скаваць тэя слэы, якія выступаюць за адшуканне агульнай мовы з Савецкім Саюзам і за вырашэнне праблем раззбраення.

Такім чынам, мы можам сказаць у заключэнне, заявіў А. Грамыка, маючы на ўвазе апошнія выказванні, галоўным чынам прэзідэнта ЗША, што «прамежкавы варыянт» — як назваў прэзідэнт свае меркаванні — непрымальны, непрымальны на наступных прычынах.

Па-першае, ён не ўлічвае англійскія і французскія ядзерныя сродкі сярэдняй дальнасці, у тым ліку 162 ракеты.

Па-другое, ён не ўлічвае многія сотні амерыканскіх самалётаў — носьбітаў ядзернай зброі, якія базуюцца ў Заходняй Еўропе і на авіяносах.

Па-трэцяе, ліквідацыі належалі б савецкія ракеты сярэдняй дальнасці і ў азіяцкай частцы СССР, хоць яны не маюць ніякіх адносін да Еўропы.

У цэлым, калі цяпер НАТО мае ў Еўропе паўтарыазовую перавагу па ядзерных боезарадах сярэдняй дальнасці, то ў выпадку рэалізацыі «прамежкавага варыянта», названага так прэзідэнтам, у НАТО стала б амаль у 2,5 раза больш такіх боезарадаў, чым у Савецкага Саюза.

Палітыка ЗША накіравана на тое, каб зламаць, разбурыць гэты прынцып роўнасці. Мы ўсё будзем рабіць для таго — ці будзе пагадненне, ці не будзе пагаднення — каб гэты прынцып захаваць. Калі б ён аказаўся парушаны ў выніку дзеянняў урадаў ЗША і іншых краін НАТО, то Савецкі Саюз, безумоўна — тут ваганняў ні ў кога быць не можа, і сумненняў ні ў кога не можа быць,—прыме такія меры, каб ахаваць свае законныя інтарэсы, каб гэты прынцып і ў далейшым дзейнічаў. І мы гэта зробім. Для гэтага ў нас хопіць і матэрыяльных, і інтэлектуальных магчымасцей — у гэтым не можа быць ніякага сумнення.

Далей А. Грамыка адказаў на пытанні карэспандэнтаў.

СВОЙ санаторый-прафілакторый сёння мае амаль кожнае буйное прадпрыемства нашай краіны. Гэта здраўніцы адмысловага профілю. Яны ствараюцца адміністрацыяй прадпрыемства, устаноў сумесна з адпаведным прафсаюзам побач з месцам працы ці непалёк ад яго, куды зручна дабірацца. Разлічаны санаторый-прафілакторый на 24 дні лячэння пацыентаў пасля працы. Тут ёсць неабходнае медыцынскае абсталяванне і апаратура для розных працэдур, штат урачоў і медсясцёр. Адміністрацыя прадпрыемства ці ўстановы ўзводзіць будынак такога санаторыя і абсталявае яго. Прафсаюзная арганізацыя забяспечвае харчаванне, штаты і іх аплату, кіраванне санаторыем — усё за кошт сродкаў сацыяльнага страхавання, якія выдзяляе дзяржава.

Рабочы-пацыент штодзённа пасля працы праходзіць прафілактычнае лячэнне і прызначаныя працэдур, праходзіць у санаторый ноч і на наступны дзень едзе на работу. Перавага такой сістэмы ў тым, што лячэнне хваробы пачынаецца на ранняй стадыі, калі яна яшчэ не развілася і няма неабходнасці ў бальнічным рэжыме. Падобны метадапамогага значна хутчэй аднаўляць здароўе хворага, вяртаць яго да нармальнай працоўнай дзейнасці і з'яўляецца добрай школай гігіены здароўя. Што тычыцца фінансавага боку справы, дык выплата па бальнічных лістках на прадпрыемствах, дзе функцыянуюць такія прафілакторый, як правіла, з году ў год скарачаецца.

Аўтар гэтых радкоў днямі пабыў у адным такім санаторый-прафілакторый.

У СОСНАХ ПРЫ ДНЯПРЫ

Знайсці яго не так проста. Ад шашы незаўважная прасёлкавая дарога нырае некуды ў бок. Потым яшчэ з паўкіламетра-кіламетр, і ты ў «Дняпроўскіх соснах» — санаторый-прафілакторый Гомельскага абласнога вытворчага аўта-транспартнага ўпраўлення. Наўкола лес. Ды й не абы які! Сосны, што не кожную Рукамі абхопіш, узвышаюцца над карпусамі прафілакторыя. Усіх карпусоў —

Спускаемся да Дняпра. Ён побач, усяго нейкіх паўтары сотні крокаў.

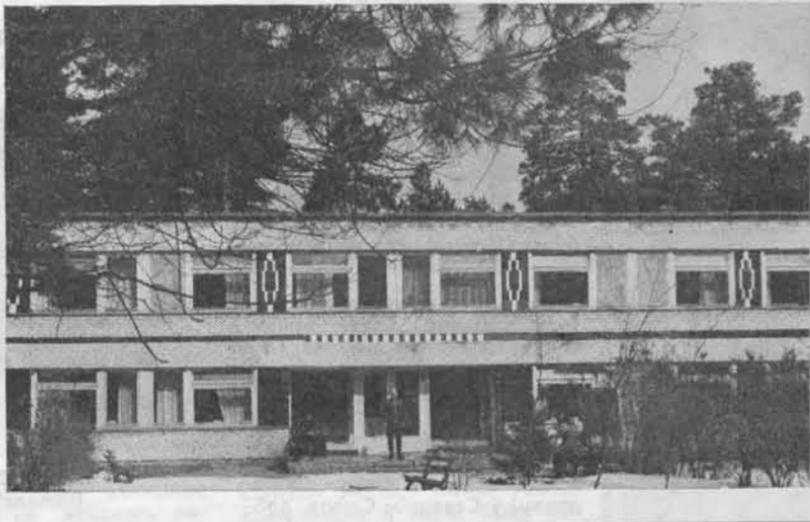
— Улетку тут, безумоўна, прыгажэй, — зазначае мой праваднік. — Вось тут у нас лодачная станцыя. На тых вунь камянях звычайна на акуна з вудамі сядзяць... А гэтыя заснежаныя квадраты — пляцоўкі для разнастайных гульняў. Каля шасці гадзін вечара мы прыча-

бачы праходзіць пасля працы. Чэргаў каля кабінетаў я не бачыў. Пацыент дакладна ведае, дзе і ў колькі яго чакае ўрач.

З Аленай Мяшковай, галоўным урачом прафілакторыя, мы ідзем па лячэбнаму корпусу, завітаем у кабінеты. Алена Аляксандраўна папулярна тлумачыць мне, што і як яны лечаць.

24 ДНІ АДПАЧЫНКУ: КОЛЬКІ ГЭТА КАШТУЕ ДЗЯРЖАВЕ І РАБОЧАМУ

ПАСЛЯ ПРАЦЫ— У ПРАФІЛАКТОРЫЙ

калі і першы аўтобус з рабочымі з Гомеля. Дарэчы, праблем наконт таго, як трапіць пасля працы ў прафілакторый, у пацыентаў ніколі не ўзнікае. Аўтобусы, якія дастаўляюць людзей у здраўніцу,

— Наша здраўніца, — гаворыць яна, — спецыялізуецца на сардэчна-сасудзістых, лёгачных, неўралагічных захворваннях. Лечым таксама органы стрававання, хваробы костак, мышцаў, сухажылляў. Што тычыцца медыцынскага абсталявання, дык вы бачыце — ёсць усё неабходнае. Ды й само месца для прафілакторыя выбрана вельмі ўдала. Спецыялісты заўважылі, што лячэнне ў звыклых для чалавека кліматычных умовах дае вялікі эфект. Карысны сам па сабе водар сасновага бору, выдатны настрой стварае навакольная прырода.

— Алена Аляксандраўна, вашы пацыенты прайшлі ўсе неабходныя працэдур. Чым займаюцца яны далей?

— Па-першае, безумоўна, добра вяртаюцца. А пасля — выбірай, што табе даспадобы: кіно, тэлевізар, танцы, бильярд, шашкі, шахматы... Мы імкнёмся, каб адпачынак нашых падапечных быў цікавым і разнастайным. На сваю сцэну мы часта запрашаем мастацкія калектывы не толькі мясцовыя, але і вядомыя ў рэспубліцы. У выхадныя дні ў нас тут больш магчымасцяў. Да таго ж ёсць свой транспарт. Таму часта наладжваем экскурсіі ў Гомель, Чарнігаў, Мінск, Кіеў... Але не сумуюць у нас і ў будзённыя дні.

Алена Аляксандраўна запрашае завітаць у адзін са спальных карпусоў. Светлыя, утульныя холы, мяккая мэбля.

— Жадаеце — зойдзем у гасці?

Мы зайшлі. У добра абстаўленым двухмесным пакоі сустрэў нас гаспадар. Знаёмімся. Іван Вырвіч працуе шафёрам. Адпачывае ў прафілакторый разам з жонкай.

— Нам з Надзеяй тут вельмі падабаецца.

Надзея Георгіеўна падтрымлівае мужа.

— Ваня мой за гэтыя два тыдні гадоў на пятнаццаць памаладзеў. Радыкуліту яго нага як і не было. Ды і людзі тут чулыя, спагадлівыя. Харчаванне вельмі добрае. Мы тут ужо не першы раз. Абавязкова ў наступным годзе яшчэ возьмем пуцёўку...

У «Дняпроўскія сосны» многія прыязджаюць сем'ямі. Калі муж і жонка ўваходзяць у прафсаюз Гомельскага абласнога аўтаўпраўлення, якому належыць прафілакторый, гэта ўладкоўваецца вельмі проста. Па іх просьбе ім выдаецца пуцёўка. Няма асаблівых цяжкасцей і ў тым выпадку, калі, напрыклад, жонка працуе на іншым прадпрыемстве. Прафсаюзныя камітэты дамаўляюцца між сабой, і сям'я таксама атрымлівае пуцёўку. Да таго ж улетку разам з бацькамі адпачываюць і дзеці (побач з прафілакторыем — піянерскі лагер).

Рабочыя задаволены сваёй здраўніцай. За тыя некалькі дзён, што правёў тут, я не пачуў ніводнай скаргі.

ТРОШКІ АРЫФМЕТЫКІ

Перш за ўсё скажам, што каштарысная вартасць усяго санаторый-прафілакторыя выражаецца сёння прыкладна трыма мільёнамі рублёў (маецца на ўвазе толькі будаўніцтва здраўніцы). Акрамя гэтага штогод выдаткоўваецца 151 тысяча рублёў з фонду дзяржаўнага сацыяльнага страхавання і 203 тысячы 700 рублёў — з гаспадарчага фонду аўтаўпраўлення. Такім чынам, штогод выдаткоўваецца амаль 355 тысяч рублёў. Цяпер, калі гэтыя грошы падзяліць на колькасць адпачываючых у год (2 100 чалавек), атрымліваецца, што адна пуцёўка каштуе 168 рублёў 90 копеек. Гэта — для дзяржавы. А для рабочага?

Дваццаць працэнтаў усіх пуцёвак у прафілакторый прафсаюз выдае бясплатна. Каму? У першую чаргу інвалідам і ўдзельнікам Вялікай Айчыннай вайны, перадавікам вытворчасці, кормячым і адзінокім маці, нізкааплачым рабочым. Астатнія восемдзесят працэнтаў пуцёвак каштуюць па шаснаццаць рублёў. Менавіта столькі. Ні больш, ні менш. Як бачым, рабочы атрымае толькі адну дзясцякую частку свайго 24-дзённага адпачынку. Астатняе — дзяржава.

Тут варта яшчэ адзначыць, што ў кошт пуцёўкі не ўваходзіць лячэнне, якое атрымлівае пацыент у прафілакторый. Бо, як вядома, у нас яно бясплатнае. А, скажам, на Захадзе тая ж гразевая ванна ці масаж каштуюць не тэнна.

Колькі ж у цэлым на Беларусі выдаткоўваецца грошай на такія вось санаторый-прафілакторый, як «Дняпроўскія сосны»? З гэтым пытаннем я звярнуўся да загадчыка аддзела сацыяльнага страхавання Беларускага рэспубліканскага савета прафсаюзаў Аляксея Бундарава. Мне назвалі суму 8 700 тысяч рублёў. Гэта тыя мільёны, якія былі адлічаны здраўніцам для рабочых толькі летась, і толькі сродкаў бюджэту дзяржаўнага сацыяльнага страхавання. А калі суды прыплюсавць яшчэ і грошы, якія таксама штогод выдаткоўвае прадпрыемства з сваіх гаспадарчых фонду на ўтрыманне прафілакторыя, дык лічба атрымаецца яшчэ больш унушальная.

Ігар ГЕРМЯНЧУК.

НА ЗДЫМКАХ: жылы корпус прафілакторыя; Іван і Надзея Вырвічы; у бильярднай; пасля лазні.

Фота С. КРЫЦКАГА.

чатыры: тры двухпавярховыя — спальныя і адзін чатырохпавярховы — лячэбны. Побач — сталовая, дзе адначасова можа сесці за сталы дзвесце чалавек. Абедзенную залу ўпрыгожваюць драўляныя панелі, дэкаратыўныя калоны, люстэркі, мазаіка, мноства кветак. Тут жа — кіназала, танцавальная зала, бильярдная.

Мой гід — Віктар Макаранка, старшыня абласнога прафсаюза работнікаў аўта-транспарту — адзін з тых, хто аблюбоўваў месца для будучага прафілакторыя, чым клопатам быў узведзены ён, хто і сёння самым непасрэдным чынам займаецца праблемамі здраўніцы.

— Увесну 1973 года сюды прыехала першая група адпачываючых, — расказвае Віктар Міхайлавіч.

— Ну і як, спадабалася?

— Яшчэ б! Адразу пайшлі людзі ў прафком за пуцёўкамі. Забяспечвалі, безумоўна, у першую чаргу тых, каму патрэбна лячэнне. Але, скажу вам, мы імкнёмся да таго, каб кожны, хто жадае, мог адпачыць тут. Не прыгадаю выпадку, што некаму мы адмовілі ў пуцёўцы. Кожны год сваё здароўе напраўляюць тут 2 100 нашых рабочых. Да гэтага дададзім яшчэ 440 пуцёвак штогод у санаторый, дамы адпачынку, пансіянаты рэспубліканскага і саюзнага значэння. У гэтым выпадку, праўда, ужо з адрываю ад вытворчасці, у час чарговага водпуску...

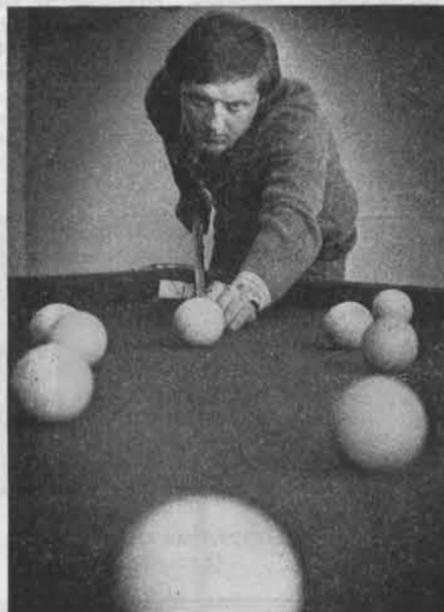
Ходзім з Віктарам Міхайлавічам ляснымі сцежкамі ад корпусу да корпусу.

ідуць у пэўны час і па пэўных маршрутах. І рабочы, пакінуўшы прахадную прадпрыемства, фактычна адразу садзіцца ў аўтобус. Праз паўгадзіны ён ужо на месцы.

Што яго тут чакае? Перш за ўсё гэта лячэбныя працэдур, якія назначыў урач. Варта сказаць, што пацыент можа атрымаць любую працэдуру, якая пойдзе на карысць яго здароўю. Патрэбна мінеральная ванна? Калі ласка. Можна газавую, араматычную, камбінаваную... Падводнае выцяжэнне. Самыя разнастайныя душы, гразелячэнне (гразі дастаўляюцца сюды з крымскага курорта «Сакі»). Медсястра кіслародных кактэйляў Наталля Раманова прапануе вам вітамінізаваныя лекавыя напітак, Наталля Гапоненка зробіць выдатны масаж. Функцыянуе кабінет лячэбнай фізкультуры, плавальны басейн з фінскай лазняй. Усё гэта карысна і для здаровага чалавека. А пра хворага наогул няма чаго казаць.

Хаця трэба адзначыць, большасць хворых да гэтага часу лічылі сябе абсалютна здаровымі людзьмі, ні на што ніколі не скардзіліся. Але пры дэтальным медыцынскім абследаванні спрактыкаваныя ўрачы выявілі слабыя месцы ў арганізме пацыента, якія праз нейкі час могуць стаць прычынай захворвання. І чалавек, такім чынам, трапляе пад апеку медыкаў. У яго ёсць свой лекачы ўрач, які і прызначае працэдур.

Як мы ўжо казалі, лячэнне ра-

ДА ВЫНІКАЎ ВІКТАРЫНЫ «ШТО ВЫ ВЕДАЕЦЕ ПРА СССР?»

ВІНШУЕМ ПЕРАМОЖЦАЎ!

У канцы мінулага года наша краіна — Саюз Савецкіх Сацыялістычных Рэспублік — святкавала сваё 60-годдзе. Гэту падзею разам з народамі нашай многанацыянальнай Радзімы шырока адзначыла ўсё прагрэсіўнае чалавецтва. Ша-сцідзесяцігадовая гісторыя Савецкага Саюза наглядна пра-дэманстравала ўсяму свету пе-рамогу ленинскай нацыяналь-най палітыкі, ідэй марксізму-ленінізму. Аб'яднаўшыся ў адзіны саюз раўнапраўных рэ-спублік, усе нацыі і народнасці нашай краіны, па-брацку дапа-магаючы адна адной, дабіліся значных поспехаў ва ўсіх галі-нах жыцця, вырашылі многія сацыяльныя і палітычныя пра-блемы, якія і сёння стаяць яшчэ перад самымі развітымі капі-талістычнымі краінамі. Пра гэта яскрава сведчыць і прык-лад нашай роднай Беларусі, якая з некалі адсталай і забітай ускраіны царскай Расіі перат-варылася ў высокаразвітую ва ўсіх галінах эканомікі і куль-туры рэспубліку — роўную ся-род роўных.

У сувязі з 60-годдзем утварэння СССР Беларускае таварыства «Радзіма» і рэдакцыя газеты «Голас Радзімы» прапа-навалі замежным суайчынцам прыняць удзел у віктарыне «Што вы ведаеце пра СССР?»

На працягу некалькіх меся-цаў мы атрымалі мноства адка-заў ад землякоў з дзесяткаў краін. Уважліва разгледзеўшы адказы ўсіх удзельнікаў, журы прызнала пераможцамі наступ-ных чытачоў нашай газеты.

1-е месца прысуджана Марыі САДКО (Злучаныя Штаты Аме-рыкі). Яна ўзнагароджваецца 10-дзённай паездкай у БССР па запрашэнню Беларускага таварыства «Радзіма».

2-е месца падзялілі два ўдзельнікі: Васіль БАЛАЙ (Канада) **ўзнагароджваецца транзі-старным радыёпрыёмнікам «Акіяні», Рыгор АПЛЕВІЧ** (Канада) — наручным гадзіннікам «Прамень».

Пяць чалавек, якія занялі 3-е месца, будуць **ўзнагароджаны альбомам і рэпрадукцыяй карцін народнага мастака СССР, стар-шыні прэзідыума Беларускага таварыства «Радзіма» Міхаіла Савіцкага з аўтаграфам аўтара: Васіль ЕСІС** (Канада), **Юрый РАСАДЗІНСКІ** (Аўстралія), **Ігнат ШЫКОЛКА** (Канада), **Яўген УШКОУ** (ЗША) і **Фрыда ПІДГАЙ-НАЯ** (Аўстралія).

Журы віктарыны прысудзіла таксама некалькі заахвочвал-ных прызоў — беларускія су-веніры або кнігі пра Беларусь. Іх атрымалі: **Раман САВОНЬ** (Аргенціна), **Мікалай ГАЦЫЛА** (Англія), **Зінаіда БАРАЗНЕНАК** (Аўстралія), **Анатоль МАУЧУН** і **Францішак БЕРНІКОВІЧ** (Поль-шча), **Ефрасіння ІЛЬІНА**, **Тамара КРАСІЛЬНІКАВА** і **Марыя ГА-РОХ** (Бельгія).

Васіль БАЛАЙ
(Канада)

Рыгор АПЛЕВІЧ
(Канада)

Журы конкурсу, прэзідыум Беларускага таварыства «Радзі-ма» і рэдакцыя газеты «Голас Радзімы» сардэчна віншуюць пераможцаў і прызёраў вік-тарыны «Што вы ведаеце пра СССР?»

Хочацца адзначыць, што, хаця пытанні віктарыны былі даволі складаныя, большасць удзельнікаў прыслалі правіль-ныя адказы.

Нам асабліва прыемна, што сярод прызёраў аказалася мно-га старых чытачоў газеты.

«Я з'яўляюся чытачом вашай газеты больш дваццаці год, — напісаў нам Раман Савонь з Аргенціны, — мне асабліва па-дабаецца, што ў ёй многа пі-шацца пра тых мясцінах, дзе я нарадзіўся, і можна ўявіць, якія яны цяпер».

«Чытаю газету «Голас Радзі-мы» з самага пачатку яе вы-дання, хоць і не помню ўжо, у якім годзе гэта было, — паве-дамляе Васіль Есіс з Канады, — ваша газета — гэта звяно, якое звязвае нас, хто жыве на чужыне, з любімай Радзімай».

З першага нумара чытаюць газету Мікалай Гацыла з Англіі і Рыгор Аплевіч з Канады.

Многія ўдзельнікі віктарыны пішуць, што менавіта чытанне газеты памагло ім даць пра-вільныя адказы на большасць пытанняў.

«У першую чаргу хачу падзя-каваць супрацоўнікам газеты «Голас Радзімы» за цікавыя і разнастайныя матэрыялы, якія ў ёй публікуюцца, — піша Ва-сіль Балай. — У іх можна было знайсці многа карысных зва-стак для адказаў на віктарыну. Дзякую і за брашуры з «Біб-ліятэчкі газеты «Голас Радзі-мы», якія таксама вельмі па-маглі мне ў гэтай рабоце».

Вось радкі яшчэ з аднаго пісьма з Канады ад Ігната Шы-колкі:

«Голас Радзімы» чытаю з 1961 года. Газеты, кнігі і бра-шуры, якія я атрымліваю з Бацькаўшчыны, памаглі мне ад-казаць на пытанні віктарыны».

Як мы ўжо адзначалі, у вік-тарыне прынялі ўдзел вельмі многія замежныя землякі. Гэта людзі рознага ўзросту, розных прафесій, жывуць яны ў роз-ных краінах. І ўсё ж усіх іх аб'ядноўвае адно — гарачая любоў да сваёй Радзімы. Яны з вялікай увагай сочаць за па-дзеямі ў Савецкім Саюзе, доб-ра ведаюць яго гісторыю. І вядома ж, ганарацца дзясягнення-мі сваёй вялікай Айчыны, якая ў кароткі тэрмін, пераадолеў-шы галечу, войны і разбурэн-ні, трывала заняла адно з вядучых месц сярод самых раз-вітых краін свету. Многія суай-чыннікі помняць Беларусь зусім іншай. У асноўным гэта вы-хадцы з Брэстчыны і Гоодзен-шчыны. Вось радкі з іх пісем.

«У Аргенціну я прыехаў у 1938 годзе з былой Заходняй Беларусі, таму што дома было зусім няспраўна — галеча і го-лад, — паведамляе Раман Са-вонь, — прыехаў у пошуках лепшага жыцця».

«З-за беззямелля і палітыч-нага прыгнечання ў 1927 годзе я пакінуў Радзіму і выехаў у Канаду», — піша Рыгор Апле-віч.

«У 1930 годзе яшчэ зусім ма-ладым я адправіўся ў Канаду, — расказвае Васіль Балай. — Тысячы такіх, як я, выязджалі з нашай мясцовасці з-за беспра-цоўя і малазямелля, з надзеяй палепшыць сваю долю».

Вядома, што такім людзям асабліва добра бачны тыя вя-лікія перамены, якія адбыліся за гэты час у нашай рэспублі-цы, ва ўсёй краіне.

«Дзякуючы ўпартай працы народа і дапамозе брацкіх рэ-спублік Савецкага Саюза, Бела-русь залячыла раны, нанесеныя самай крывавай з войнаў, і дасягнула небывалага роскві-ту», — піша Фрыда Підгайна з Аўстраліі.

«Сучасная Беларусь — рэ-спубліка з высокаразвітай інду-стрыяй, — піша пераможца ві-ктарыны Марыя Садко з ЗША. — Беларускае прадпрыемствы

Юрый РАСАДЗІНСКІ
(Аўстралія)

Яўген УШКОУ
(ЗША)

Васіль ЕСІС
(Канада)

Ігнат ШЫКОЛКА
(Канада)

выпускаюць вядомыя ў многіх краінах аўтамабілі — самазвалы, трактары, лесавозы, цягачы, станкі-аўтаматы, сельскагаспа-дарчыя машыны, мэблю, тэле-візары і радыёпрыёмнікі, вылі-чальную тэхніку і гадзіннікі. Не гаворачы ўжо пра мастацкія вырабы і сувеніры».

Хочацца сказаць і яшчэ аб адным, што аб'ядноўвае не толькі ўдзельнікаў віктарыны, але і ўсіх нашых замежных су-айчыннікаў. Іх заповітнае жа-данне — захаваць мір на зямлі. Трывога за лёс планеты, сваіх дзяцей і ўнукаў ясна адчувае-ца ва ўсіх пісьмах землякоў. Яна асабліва моцна сёння, калі міжнародная абстаноўка з-за безадказнасці імперыялістыч-ных колаў напалілася да край-насці. Многім з нашых суай-чыннікаў добра вядома, што такое вайна. Яны самі перажы-лі ўсе яе жахі, вайна закінула іх на чужыну. Таму землякі не хочуць, каб іх дзеці зведалі новую, яшчэ больш страшэнную вайну.

«У час Вялікай Айчыннай вай-ны мяне пагналі на работу ў Германію, — піша Марыя Га-рох з Бельгіі, — ніколі не за-буду той страшны час».

«У 1942 годзе ў красавіку я разам з роднымі была эвакуіра-вана з блакаднага Ленінграда на Паўночны Каўказ, — піша Фрыда Підгайна з Аўстраліі. — Неўзабаве туды ўвараліся гітлераўскія полчышчы. Разам з тысячамі іншых савецкіх жан-чын была вывезена ў Германію. Памяць да смерці будзе за-хоўваць жахі катаржнай працы, лагеры і пакуты. Гэтага не за-быць ніколі».

Фрыда ПІДГАЙНАЯ
(Аўстралія)

Так, гэтага забыць нельга. Нельга дапусціць і паўтарэння. Нашы землякі вельмі добра гэта разумеюць і робяць усё, што ў іх сілах, каб захаваць і ўмацаваць мір на планеце.

«Вельмі хачу, каб пацуці брацтва і дружбы перамаглі недавер і варажасць і забяспечылі мір для будучых пакален-няў», — напісаў Васіль Есіс.

І мы хочам верыць, што су-меснымі намаганнямі мы змо-жам адстаяць асноўнае права чалавека — права на жыццё, захаваць мір ва ўсім свеце.

Натуральна, што не ўсе ўдзельнікі віктарыны змоглі стаць прызёрамі. Аднак кар-рысць ад яе відавочная.

«Калі я вырашыў прыняць удзел у віктарыне, то не раз-лічваў стаць прызёрам, — піша Васіль Балай. — Проста хацелася паспрабаваць свае сілы, праверыць веды і тыя магчымасці, якія маем мы тут за мяжой, каб даведацца пра сваю Радзіму».

Не сумняваемся, што, рых-туючы адказы на пытанні, усе ўдзельнікі даведліся многа но-вага і цікавага пра сваю Радзі-му.

Мы яшчэ раз шчыра віншуем прызёраў віктарыны «Што вы ведаеце пра СССР?», а ўсім астатнім жадаем поспехаў у наступных конкурсах.

На жаль, рэдакцыя не мае магчымасці прадставіць чыта-чам «Голасу Радзімы» ўсіх пе-раможцаў, таму што не ўсе да-слалі нам свае фатаграфіі.

Раман САВОНЬ
(Аргенціна)

Мікалай ГАЦЫЛА
(Англія)

Ефрасіння ІЛЬІНА
(Бельгія)

Марыя ГАРОХ
(Бельгія)

Анатоль МАУЧУН
(Польшча)

ОТКРЫТОЕ ПОСЛАНИЕ

ПАТРИАРХА ПИМЕНА ПРЕЗИДЕНТУ США РЕЙГАНУ

Его Превосходительству
г-ну Рональду
Уилсону РЕЙГАНУ
Президенту Соединенных
Штатов Америки

Уважаемый господин Президе-
нт!

Не в обычаях пастырей ду-
ховных вмешиваться в дела
власть имущих. Но по долгу
своей совести, в заботе о ми-
ре на грешной земле нашей, о
благоволении в человеках (Лк.
2, 14) я счел возможным обра-
титься к Вам с этим открытым
посланием.

Я глубоко потрясен и иск-
ренне опечален Вашим недав-
ним публичным выступлением
перед 41-м ежегодным съез-
дом Национальной ассоциации
евангелистов Соединенных
Штатов Америки. Позвольте
мне быть откровенным. Буква
и дух Вашего выступления, хо-
тели Вы этого или нет, неиз-
меримо далеки от евангельско-
го учения, возвещенного всем
людям на все времена Господом
и Спасителем нашим. Оно
— закон для каждого доброго,
истинного христианина и тем
более для тех, кому волею
судеб доверено управлять це-
лями государствами и народа-
ми.

С горечью в сердце и скор-
бью я прочел Ваши воинствен-
ные призывы, призывы, сею-
щие вражду и ненависть к
моей Родине, призывы, угро-
жающие миру во всем мире.
Эти призывы тем более гре-
ховны, что облачены они в
одеяния христианской морали.
Не мне напоминать Вам, гос-
подин Президент, одну из ве-
личайших заповедей Божих—
«Не убивай!» (Исх. 20, 13). За-
поведь, которая должна быть
в сердце каждого истинного
христианина.

В ней великий смысл еван-
гельского учения, его челове-
колюбие. Именно следуя этому
завету, мы придем к тому
благословенному времени, о
котором возвещал пророк Бо-
жий Исайя, когда народы «пе-
рекут мечи на орала и копыя
свои — на серпы; не поднимет
народ на народ меча, и не бу-
дет более учиться воевать»
(2, 4).

Но Вы, господин Президент,
в своем выступлении как раз и
учите воевать. Воевать против
моего народа и Родины моей.
Разве можно оправдывать сло-
вом Божиим безумную гонку
орудий массового истребле-
ния? Разве можно быть вер-
ным заповеди «Не убивай!» и
одновременно говорить о до-
пустимости «ограниченной
ядерной войны», о «всеобщей
ядерной войне», о «первом
ядерном ударе», о «победе в
ядерной войне» и прочих пре-
ступных и греховных помыс-
лах? Война, война, война... А
где же «Не убивай!», господин
Президент?

Не смею думать, что Вы и
Ваши советники не ведают, что
творите, не знаете, что ядер-
ное оружие в наш век, буду-
чи один раз пущено в ход,
способно уничтожить все жи-
вое на земле. Но как же сов-
местить тогда Вашу привер-
женность христианской этике и
морали с упорным стремлени-
ем приучить своих сограждан
к мысли о допустимости и не-
избежности ядерной войны —
этого воистину ядерного Ар-
магеддона? (Откр. 16, 16).

Вы объявляете себя стойким
защитником христианских цен-
ностей. Но как это примирить
с пафосом в Вашей речи, оп-
равдывающей производство
все новых и новых видов во-
оружений, которое в состоя-
нии разрушить не только их,
но и уничтожить землю, на ко-
торой сын Божий проповедо-
вал любовь к ближнему.

Мы живем в трудное время,
когда раздоры и распри между
людьми и государствами, ни-
щета, голод, болезни во
многих странах не преодоле-
ны. Совершенные машины и
орудия, создаваемые гением

человека, могли бы споспеш-
ествовать людям избавиться
от всех этих лишений и язв. Но
они вместе с тем в состоянии
и положить конец роду чело-
веческому. И потому столь не-
померно велика сегодня от-
ветственность каждого госу-
дарственного деятеля, особен-
но же руководителей великих
держав, от которых во мно-
гом зависит избрать жизнь и
добро или смерть и зло (Втор.
30, 15, 19) для своих народов
и для всего человечества. От-
ветственность и за дело свое,
и за слово, как нас учит об
этом Христос. (Мф. 15, 11).

Да, слово тоже есть дело. А
каково слово Ваше, господин
Президент? Вы посчитали для
себя — христианина — допу-
стимым назвать «средоточием
зла», «греховной империей»
страну, в которой живут около
280 миллионов людей, страну,
которая на своих плечах вы-
несла бремя величайшей бит-
вы против фашистских полчищ,
страну, которая никогда не во-
евала против Соединенных
Штатов и не намерена и
впредь поднять меч на нее.

Разве могут быть основания
бросать камень в мою страну
(Ин. 8, 7), судить и осуждать
наше общество как «печаль-
ную и случайную главу в ис-
тории человечества»?

Устами христианина должна
глаголать истина и только исти-
на, несущая любовь. Она
должна умножать взаимное
доверие, но не искажать ре-
альность — так отмечается в
Заявлении конференции Круг-
лого стола, которую по пригла-
шению нашей Церкви в нача-
ле марта сего года в Москве
провел Рабочий президентом
Всемирной конференции «Ре-
лигиозные деятели за спасе-
ние священного дара жизни от
ядерной катастрофы». Заявле-
ние конференции Круглого
стола озаглавлено: «Замора-
живание ядерных вооружений
— поворотный пункт: нравст-
венный императив и экономиче-
ская необходимость». В нем,
среди прочего, утверждается,
что нравственное значение за-
морозивания опирается на по-
нимание жизни как священно-
го дара, на требования между-
народной этики и влечет за со-
бой моральную ответствен-
ность правительств в срочном
осуществлении оного. В своей
речи Вы придерживались про-
тивоположной точки зрения.

Советский Союз — огромная
и многоликая страна, в кото-
рой люди разных религий и
неверующие живут в полном
согласии, уважая право каж-
дого на свободу совести, га-
рантированную Конституцией.
Наша Русская Православная
Церковь готовится через не-
сколько лет торжественно пра-
здновать тысячелетие своего
бытия. Она осуществляет свою
спасительную миссию в соот-
ветствии с церковными канона-
ми и традициями, при невме-
шательстве государственных
учреждений в ее жизнь. Точно
так же осуществляют свою
миссию другие христианские
церкви (Грузинская Православ-
ная Церковь, Армянская Апо-
стольская Церковь, Римско-
Католическая, Евангелическо-
Лютеранские, Баптистская, Ре-
форматская, Методистская и
иные Церкви), духовные Уп-
равления мусульман и будди-
стов, иудейские общины.

Мы, епископат, клир и ми-
ряне Русской Православной
Церкви — полноправные граж-
дане и патриоты страны своей.
Мы искренне поддерживаем
благородные усилия Совет-
ского государства, направлен-
ные на предотвращение ядер-
ной войны, на достижение все-
общего и полного разоруже-
ния и утверждения в отноше-
ниях между всеми без како-
либо различия государствами
принципа мирного сосущество-
вания. Да, мы от души одоб-
ряем великую миротворче-
скую деятельность Советско-

го государства, которая спо-
собствует осуществлению
пророчества Исайи. Мы тоже
стремимся к этому, тоже вно-
сим нашу посильную лепту в
дело торжества мира. Мы глу-
боко удовлетворены тем, что
находим положительный от-
клик в церковных кругах Сое-
диненных Штатов Америки. И
как можно обвинять наших
американских собратьев во
Христе в том, что они будто бы
хотят поставить свою страну в
положение военной и мораль-
ной слабости, как это сделали
Вы в своей речи? Нет, мы убе-
ждены, что они хотят видеть
свою родину миролюбивой,
морально здоровой и процве-
тающей. Но они стремятся к
этому, не изолируя себя от
своих братьев и сестер во
Христе в Советском Союзе, не
с позиций силы, к чему Вы
призываете, а с позиции веры
и разума. Это единственная по-
зиция и единственная сила,
которые созвучны учению Хри-
ста.

В наших настоящих усилиях
мы черпаем воодушевляющую
поддержку в отношении к воп-
росам войны и мира, выража-
емом многими верующими в
США. Свидетельствуя свою
верность высочайшим ценно-
стям — миру, справедливости
и безопасности для всей се-
мьи человеческой, — они ре-
шительно выступают против
безумной ядерной гонки, вы-
ступают за то, чтобы силы,
дремлющие в ядре, были об-
ращены не на разрушение, а
на созидание для блага лю-
дей. В этом они и мы вместе
с ними видим промыслитель-
ное деяние Божие.

В нашей стране нет челове-
ка, который обогащался бы на
производстве смертоносного
оружия, служил Мамонне. У
нас нет человека, который хо-
тел бы развязать войну во
славу золотого тельца (3 Цар.
12, 28—32). Мы, советские
граждане и патриоты, хотим
жить в мире и дружбе со все-
ми народами и государствами.
И Вы, господин Президент, бе-
рете великий грех на душу, ут-
верждая об «ужасной» совет-
ской угрозе. Этой угрозы не
было и нет.

Да, много резких, несп-
раведливых и даже оскорбитель-
ных слов сказали Вы, господин
Президент, о нашей Родине. И
пусть Господь будет Вам суд-
ия.

Уважаемый господин Прези-
дент!

Это письмо продиктовано
тревогой за судьбу мира, ко-
торые во многом зависят от
характера отношений между
нашими великими государст-
вами, от того, насколько проч-
ны будут доверие и уважение
между нашими великими наро-
дами. Нет, не камень за пазу-
хой, а оливковая ветвь в руках
у моей Родины. Вам несомнен-
но известно, сколько миролю-
бивых предложений было вне-
сено моею страной, предло-
жений на благо мира, а не с
угрозой войны. К сожалению,
Ваши заявления, господин
Президент, носят явно милита-
ристский характер.

Участники упомянутого мной
Круглого стола обратились к
Правительствам США и СССР
с призывом, пока не поздно,
притий к соглашению о замо-
раживании ядерного оружия.

Повторяя этот призыв, я вы-
ражаю надежду, что вышеска-
занное мной найдет понимание
и отклик в Вашей душе и серд-
це.

Будем же, господин Прези-
дент, помнить, что каждому из
нас в свое время придется да-
вать ответ Сыну Человеческо-
му о нашем служении благо-
ближнему своему, каким для
нас, христиан, является каждый
человек (Мф. 25, 31—46).

С уважением

Патриарх Московский
и Всея Руси
ПИМЕН.

Хороший педагог, добрый и отзывчивый человек Галина ВО-
РОНОВА — учительница начальных классов минской средней
школы № 12 имени Я. Купалы. Тепло ее и душевность всег-
да привлекают детей.

Фото Е. ПЕСЕЦКОГО.

На просторах Родины

ПРИБАЛТИЙСКИЙ КУРОРТ ЮРМАЛА

Курортные центры обычно шумны. Юрмала в этом от-
ношении — приятное исключение. Всего в 15 километрах
отсюда бурлят улицы столицы Латвии — Риги, а здесь,
среди сосен, подступающих к самому морю, всегда тихо и
спокойно. Курортный город протянулся вдоль реки Лиелупе
и Рижского залива на 33 километра, местами сужаясь
до 300 метров. Близкое соседство реки, леса и моря соз-
дает особый микроклимат. Поэтому удивителен воздух
Юрмалы, напоенный ароматом хвои и свежестью морских
бризов. Не случайно Юрмала относится к разряду клима-
тологических здравниц.

Вместе с живописной природой климат создает в Юр-
мале то, что врачи называют «физическим комфортом». В
июле-августе температура воздуха достигает здесь лишь
24 градуса. Этого вполне достаточно, чтобы загорать и
купаться и в то же время не страдать от перегрева. Умеренный,
прохладно-влажный климат не знает здесь резких перепадов
от одного времени года к другому. Осень в Юр-
мале значительно мягче весны, и деревья долго радуют
глаз золотом и багрянцем листьев.

Конечно же, солнце, воздух и вода — не единственные
богатства этого знаменитого прибалтийского курорта. Еще
в конце XVIII века местный лесник Анс Кемерс обнаружил
на своем участке залежи сероводородной грязи. Он же и
соорудил первую в этих местах «лечебницу» — бочку, куда
садились желающие избавиться от ревматизма и ради-
кулита. В 1838 году здесь появилось настоящее лечебное
учреждение, а само местечко получило название Кемери.

С тех пор побережье Рижского залива становилось все
популярней. Из отдельных дачек, санаторных построек по-
степенно сформировалось своеобразное поселение, а впо-
следствии город-курорт Юрмала. Разрозненные когда-то
пансионаты, санатории и дома отдыха расширились, и те-
перь уже трудно определить точную границу между посел-
ками Дзинтари и Майори, Дубулты и Яундубулты, Меллу-
жи, Ассари, Вайвари. 20 лет назад они образовали единый
город, у которого есть даже свой герб: над тремя волнами
под звездой раскинула крылья чайка.

Сегодня в Юрмалу приезжают на отдых люди со всех
концов нашей страны. Гостями города-курорта становится
практически и каждый из 50 тысяч иностранных туристов,
ежегодно посещающих Латвию. Здесь сооружено более
100 санаториев, пансионатов и домов отдыха, гостиниц
и кемпингов. Хозяева Юрмалы, изучив требования курорто-
логов и запросы своих гостей, разделили город на зону
активного отдыха и санаторную зону. В первой — средото-
чие ресторанов и баров, кинотеатров, теннисные корты, ке-
гельбан, различные аттракционы, концертный зал на 2 200
мест, оживленные проспекты и магазины. Главный хозяин
санаторной зоны — тишина. Здесь особенно много зелени,
мест для прогулок.

Прием отдыхающих — главная забота Юрмалы. Ее по-
стоянное население — 60 тысяч человек. А летом оно со-
ставляет уже 300 тысяч. И каждому город готовит стол и
дом.

Впрочем, отдохнуть в Юрмале не проблема и для тех,
кто постоянно живет или гостит в Риге: каждые пять-шесть
минут мчатся оттуда к морю электропоезда. Хоть и не по-
ражает Юрмала своими размерами, но теперь это, пожа-
луй, единственный в мире город, насчитывающий 13 вок-
залов. За считанные минуты в край приятной прохлады и
тишины вас доставят также маршрутные такси и автобусы.

Людмила ШВАРЦ.

[Працяг. Пачатак у №№ 12—14.]

Бабоўка між тым, таксама нібы разумеючы ўсю меру нахастава напрошаных гасцей, перабірала нагамі і ўсё азірала на той бок падворка, калі Сцепаніда прысела да яе. Бабоўцы тое таксама яна было не па нораву, карова пераступала, хвалявалася, Сцепаніда адчувала гэта, і яе абурэнне ўсё расло ўнутры. Усё ж яна неяк нацыркала паўвадра малака і ўстала ад каровы. Карла са скурана зашмалцаваным каўняром мундзірчыка стаяў побач, на яго азызлаватым тварам не было нічога, апроч цярдлівага, абыякавага чакання.

— Во, болей няма! — сказала Сцепаніда, аддаючы яму вядро.

Немец моўчкі ўзяў і, валюхаючы, панёс да кухні. Да Сцепаніды неяк бокам падступіў Пятрок, азірнуўшыся, ціха зазначыў:

— Але ж... Мабыць, замала. Каб іх...
— Хопіць! — рашуча сказала яна і шлёпнула карову на азадку, скіроўваючы яе ў хлест. І ў той час ад кухні раздаўся такі злы вокліч, што яна здрыганулася:

— Хальт! Ком!..
Гэта ўсё той фельдфебель, ён аж счырванеўся ад нейкага абурэння і, пакуль Сцепаніда пацяміла, чаго ад яе хацелі, з вядром у руках прыкаціўся ледзьве не ўпрытык да яе. Нешта хуценька і злосна гамонячы, ён тычкаў у яе вядром, яна слухала і ўжо разумела, што малака было мала.

— А дзе я вам возьму болей? Усё.

— Аллес?

Кругленькі фельдфебель яшчэ нешта праямантаваў да яе, пасля порценька павярнуўся да кухні, знайшоў там кагосьці позіркаў і тузануў галавой — ком! Усё той жа Карла, па-ранейшаму нетаропка і валюхаста, прытупаў да фельдфебеля, узяў вядро, нерашуча падышоў да каровы, якая ўстрывожанымі вачыма няўцяма пазірала наўкола. Калі ён наблізіўся да яе задніх ног, яна пераступіла і стала да яго бокам. Карла змушаны быў зноў абыходзіць, і фельдфебель крыкліва вызверыўся на Петрака — той спалохана ўхапіў Бабоўку за рогі.

Сцепаніда ўжо разумела, што зараз будзе, і плонула на падворак. Ёй было страшнавата ад таго, што яе падман, мусіць, зараз адкрыюць, і разам стала агідна: салдат браўся даць, а яе Дурань Пятрок змушаны быў яму памагач. Бедная Бабоўка, што яны зараз зробіць з ёй, вочы б яе не глядзелі на тое. Але так, яны ўжо даілі — раскарачаны Карла гнуўся пад карову, зазіраючы на каровіна вымя, у вядры ўжо зацуркала з сісек. Бабоўка перабірала нагамі, ненастойліва памкнулася вывернуць рогі, ды, мусіць, Пятрок трымаў моцна. Сцепаніда ўся напаялася ад маўклівае злосці, стаяла зводдаль і не ўзімала позірку за долу. Але яна ўсё бачыла і нема слапа праклены гэтым чужынцам, а найбольш гэтаму рыжаму фельдфебелю, які напаяў і сачыў за ўсім, што рабілася ля каровы. Нарэшце праз якіх хвілін паць яна зірнула ў вядро і сцялася яшчэ болей: тое поўнілася ўжо да берагоў. Ах ты, дурная Бабоўка, нашто ты аддаеш ім! Але мусіш аддаць, Бабоўка таксама баялася, баяўся Пятрок, падкурчаныя ногі якога ў суконных, залапленых на каленях штанах дробненька падыргвалі, калі ён з натугай утрымліваў карову! Сцепаніда таксама баялася — ведала, дабром гэта не скончыцца.

— Генуг! — раптам скамандаваў фельдфебель — вядро было поўнае. Карла выпрастаўся і асцярожна, каб не разліць, паставіў малако перад начальствам. Фельдфебель з лютасцю ў скіраваным на яе позірку тужэй сашчэпіў пухляныя пашчэнькі.

— Ком!
Яна ўжо ведала, што азначае гэтае слова, і памалу падышла да яго, спынілася за два крокі, не могучы адарваць позірку ад вядра, у якім зверху ціхенька гойдалася малочная пена. Яна чакала крыку, пагроз, але рыжы фельдфебель не крычаў, ён толькі пасунуў наперад да спражкі сваю кабуру.

— Паночку! — раптам чужым тонкім голасам закрыкаў Пятрок і каленямі бухнуўся на непрасохлы пасля дажджу дол. — Паночку, не трэба!

Тут толькі яна разумела, што немец хоча дастаць свой рэзальвер, і сэрца яе непрыемна скаланулася ў грудзях. Але яна не скранулася з месца, яна толькі сачыла, як ён нешта няўмела поркаецца там з рэзальверам, не можа яго адшпіліць, ці што. Пятрок і яшчэ заекатаў, пасунуўшыся бліжэй на каленях, з пакаменчай шапкай у руках, сівы, няголены і няшчасны. Яна ж стаяла, як адзервянеўшы, нібы непадуладная смерці, хоць і гатовая да яе кожную секунду. Але замест рэзальвера немец урэшце адшпіліў нейкі белы даўгаваты ланцужок, і, перш чым яна паспела што зразумець, пякельны боль аперастаў яе плячо і шыю. Яна

ўскінула руку, тады дужа апякло пальцы на руцэ, ляснула па спіне, добра, што на плячах была ватоўка, праз яе было не так ужо і балюча. Фельдфебель нешта злосна крычаў і яшчэ некалькі разоў выцяў яе, але найбольш балелі пальцы пасля другога удару, спіне ж было амаль не балюча. Тым болей яна знайшла, як захінацца ад яго ўдараў — не пальцамі, а болей локцем, і ён, лупнуўшы з усё сілы яшчэ разы два, мусіць, зразумеў, што надта яе не проймеш. Тады ён апусціў ланцуг і крычаў, ад натужнае злосці чырванеючы белабровым тварам, але яна, бы глухая, не слухала яго крыку і не хацела разумець яго. Краёчкам увагі яна адчула, як там, ля палаткі і ля кухні, нешта кпліва ржалі два ці тры немцы — мусіць, тое, што вытваралі з ёй, здавалася ім надта смешным, мусіць, для іх гэта было вясёлай забавай. Што ж, гагачыце, праклятыя, забавляйцеся, падумала яна, біце няшчасную жанчыну, якую няма каму абараніць. Але ведаўце: у гэтай жанчыны ўсё ж ёсць сын-

і там злоснага кухара, які стаяў з узнятаю ў руках вінтоўкаю. Якраз у той час ён ляснуў затворам, выкінуў на тразу гільзу і пайшоў кудысь у вароты. Вінтоўку жоўтаю раменнай почапкай павесіў на тын ля кухні.

Спалохаўшыся ад думкі, ці не там Сцепаніда, Пятрок, босы, толькі накінуўшы на плечы кашулю, выскачыў на ганак: поруч з палаткі высунуўся немец, неапануты, у помачах паверх сіняе майкі, але ў суконнай пілотцы на галаве, ён нешта крыкнуў кухару, ды той не адказаў за тынам. Зрэшты, праз момант усё стала зразумела, калі той паявіўся ў варотках. У ягонай паднятай на паказ руцэ павісла рассласная варона, з яе разяўленай дзюбы капала кроў, і яна яшчэ слаба варушыла чорным, абвісьлым долу крылом.

Пятрок кінуў позірк на хлест — вароты былі ўжо расчынены, значыць, Сцепаніда пагнала ўжо Бабоўку. Гэта дало Петраку спакою — чорт яе бяры, тую варону, было не прылятаць, не каркаць — накаркалася на сваю галаву.

Васіль БЫКАЎ

ЗНАК БЯДЫ

УРЫЎКІ З АПОВЕСЦІ

салдат, ён вам папомніць. Хай не цяпер — прыйдзе час, паквітаецца за матчыны боль і знявагу. І ты ўстань, Пётра, нягожа поўзаць перад імі на каленях. Хай! Пабліі яе, як якую прыблуду, на сваім жа двары, пад смех і гогат, але яна сцерпіць. Цярпі і ты.

Пякучым бодем гарэла шыя пад аухам і пальцы на левай руцэ, калі яна марудным крокам, прыдушаная невыказнаю крыўдаю, пайшла на дрывоотно, каб засланіцца ад іх нахабных вачэй, а можа, і заплакаць. Але каб яны не бачылі. Дужа хацелася заплакаць, калі б былі слёзы. Шкада, у яе даўно не было слёз, быў толькі гней, прыдушаны і ледзьве падуладны ёй, ад якога найперш ёй самой было дужа нясцерпна. Ну але хай, сучылася яна сябе, хай! Яшчэ пабачым. Можа ж, не застрэляць да вечара, яшчэ пажывем трохі...

Усю ноч да золаку Пятрок курчыўся на сваіх мулікіх дзежках пад кашулю, стараўся заснуць. Справа ўсё слухаў, што рабілася на падворку, дзе хоць і сцяміла, але не было спакою: чулася незнаёмая гамона, вокрыкі, смех — чамусь дапазна там не было ўгамонку. У сенцах раз за разам грукалі дзверы, там усё бегалі ў хату і з хаты, бразгалі посудам, мусіць, частавалі камандзіры. Спакваля, аднак, усё сціхла, немцы пасунулі, але Петрака ўсё роўна не брала на сон; гаротна і неадчэпна думалася: што ж гэта будзе? Гэта ж паслаў бог кару на дваіх старых — за што толькі? Пятрок хацеў спытаць аб тым жонку, але на ягоны здаўлены шэпт яна не азвалялася, а гукачы да яе мацней ён не адважыўся: ён ужо быў навучаны і баяўся нават у сваёй хаце. Цяпер дык, мусіць, самы раз і было бяцца.

На золаку ён усё ж задрамаў, здаўся, зусім трохі і ўбачыў дурны сон пра пацука. Пад жорнамі ў істопцы здаўна была шырокая пацукова нара, з якой цяпер высювалася нейкае дзікае стварэнне з кльыкастаю, нібы ў дзіка, зяпай, Пятрок шпурляў у яго венікам, затым пароў туды даўгім кійком, ды марна: пацук хаваўся, каб затым вылезці зноў і пагрозліва зьяваць сваёй кльыкастаю зяпай, ні то пагражаючы, ні то пацяшачыся з людзей. Урэшце Пятрок ухапіў ля парoga паржаўлены стары калун і шпурляў ім па нары ў куце, але, мусіць, зачэпіў жорны, і тыя з грукатам грывнуліся ў куце, дзе стаялі, толькі закурэў пыл у істопцы.

Пятрок тут жа прагнуўся, адразу цяроза зразумеўшы, што грывнула дзесь на яве і побач. У істопцы было віднавата, займаўся ранак, на шароткай земляной падлозе пасярод істопкі відаць былі ягоныя апоркі, жорны стаялі сабе на месцы ў куце, а Сцепаніды на тапчане пад акенцам чамусь не было, ляжаў толькі ўмяты яе сenniчок. Пятрок, як быў босы, сігануў да акенца з замурзаным, у паўцінні шкельцам, праз якое, аднак, убачыў падворак з кухняй

Ён зноў вярнуўся ў істопку, прычыніў ззаду дзверы. Цяпер ён баяўся выходзіць на падворак, каб лішне не назаляць ім, мусіць, трэба было сядзець тут, у гэтым старасвецкім сховішчы, бо дзе яшчэ было дзецца гаспадару на акупаванай сядзібе? Ён ціхенька, каб не грукнуць чым у паўзмку, надзеў свае апоркі, тужэй закінуўся ў кашулю і стаў ля акенца. Хацелася курыць, але прыкурыць не было як, і ён цярдліва трымаў, чакаючы немаведама чаго. Тым часам добра развідна, папрачыналіся немцы, пачалі сноўдаць неапанутыя, у сподніх кашулях, блакітных і белых майках — то па патрэбе за хлест, то курылі і па-фізкультурнаму разміналіся на падворку. Адзін у апушчаных на сцёгнах помачах выцягнуў з калодзежа вядро вады, пачаў мыцца збоч ад кухні пад тынам. Там жа прыладзілі на тыне невялічкае люстэрка і галіліся нейкімі кароценькімі брытвамі. Адзін, што быў у акуларах і з высока падстрыжанай патыліцай, няспешна ходзячы па падворку, нешта цікава разглядаў на стрэхах, спыніўся перад дрывоотняй і нешта коротка запісаў маленькім аловачкам у маленькай чорнай кніжачцы. Пасля прайшоў да хлява, зазірнуў у яго праз расчыненыя дзверы. Пятрок думаў, чагось шукае, але, мабыць, ён не шукаў, а таксама дастаў з бакавага кішана сваю кніжачку і штось запісаў. «Вучоны, — падумаў Пятрок. — Толькі што там глядзець, у тым хляве?» Ён усё чакаў, калі яны збяруцца ды паедуць на мост, мусіць жа, трэба было працаваць. Але ішоў час, ужо добра пярэла кухня, ад якой патыхала нейкім незнаёмым і смачным пахам, а яны усё таўкліся на падворку, відаць па ўсім, не спяшаючыся з працай. Дый фельдфебеля яшчэ не было відаць, як, зрэшты, і таго іх галоўнага афіцэра — мусіць, абодва спалі ў хаце, бо ў сенцы яшчэ ніхто не заходзіў ад рання.

Займаўся лагодны, зусім не па-восеньску цёплы ранак. Недзе за тонкай смугай аблокаў блукала гатовая вась-вась выглянуць сонца. Немцы зусім параспаналіся, скінулі шынялі, а то і мундзіры. Адзін з гладкай, рудой ад загару спіной доўга мыўся ля студні, стоячы толькі ў трусах ды ботах, другі паліваў яму з кацялка, і абодва, па-маладому бесклапотна рагочучы, пырскаліся вадой. Злы кухар, апануты сёння ў кароценькую белую куртачку, і Карла шчыравалі ля кухні: Карла, прыгнуўшыся, пароў у невялічкую топку, а кухар нешта мяшаў у катле з адкінутым вечкам. Забітую ім варону двое ўжо апанутых, але без пілотак немцаў ладзілі на вышэйшы калок у паркане, неяк склалі ёй крылы, каб было, нібы ў жывой, але мёртвай галава птушкі не трымалася роўна і ўсё падала дзюбай набок. Тады адзін прынёс з машыны тонкую драціну і неяк прымацаваў там галаву, хоць усё роўна было відаць, што варона забітая. Ён толькі адышоўся, азіраючы сваю ра-

боту, як у сенцах бразнулі дзверы, Пятрок насцярожыўся, зазіраючы наўкось у акенца, — на камянях пры парозе ўжо стаяў афіцэр, таксама ў расшпіленым кіцелі, без шапкі, з ускалмачанай чорнай чупрынай. На момант афіцэр аглядзеў падворак, на якім неяк адразу падабраліся, пацішэлі салдаты, і нешта сказаў таму, што стаяў ля вароны. Той адказаў, заўсмехаўшыся ўсёй сваёй маладою круглаватаю мордаю, і адышоўся ўбок.

Пятрок прыпаў шчыльней да бярвеня, каб згледзець, што будзе далей, але, мусіць, і так усё было зразумела. Афіцэр ужо цэліўся з ганка ў варону, тонкі ствол яго пісталета трохі варушыўся ў бакі, пакуль ён лавіў варону на мушкет, пасля знерухомеў, знянацку ляснуў кароценькі стрэл — з птушкі над тынам палаяцела пер'е.

— Bravo! Bravo! — заляскалі ў далоні немцы, што мыліся ля калодзежа, і адзін з намыленымі шчокамі ўбакі, і яшчэ нехта, каго Пятрок не мог згледзець з акенца. Тады афіцэр прыцэліўся яшчэ, і яшчэ лопнуў стрэл, на гэты раз куляй у вароны адарвала ўсю галаву з дзюбаю. «Bravo!» — сказаў нехта спазнала. Афіцэр задаволена схаваў пісталет і пайшоў да кухні, на хадзі аправаючы ў рукавы кіцель. Аднекуль да яго падскочыў вёрткі фельдфебель, і яны пачалі размову, якую Пятрок ужо не мог зразумець.

Тут, стоячы ля акна, ён учуў іншае, ад чаго на момант збытаньніўся, не ведаючы, што рабіць. Там, за сцяной істопкі, дзе быў невялічкі садок, трэслі яблыню — аж шамацела лісце, чутна было, густа падаючы, важка грукалі аб зямлю яблыкі, мусіць, яго антонаўкі, якія ён цярдліва спяліў на зіму. Крыўда знянчыку апаліла яго, і Пятрок, забывшыся на асцярогу, памкнуў з істопкі — усё ж гэта быў непарадак — хіба так можна рабіць? Ну, адшчыкнулі б пятак ці дзесятак яблыкаў, хай бы наклалі пару гэтых пілотак — нашто ж так самавольна абтрацаць усё дзерава? І гэты афіцэр, хіба ён не крыкне на іх?

Падхоплены раптоўнаю крыўдай, Пятрок выбег праз расчыненыя дзверы з сенцаў і паўз вокны каля палаткі, прысунуў да сцяны прызыбы, шаснуў у гародчык. Канешне ж, так яно і было. Адзін немец, раскарачыўшыся ботамі ў тоўстым галлі, сядзеў на яблыні і трос сука, спелыя яблыкі з важкім лопатам сыпаліся на грады ў бурчанні, дзе іх збіраў у шапку рыжыгаловы мізэрнага выгляду немчык. Пятрок стаў на ўзмежку ў італіі і ў іх дакорлівым позіркам. Але яны нават не зірнулі на яго, быццам ён быў нейкае дрэва, а не гаспадар хутара.

— Усё ж нядобра так, — крыху памуцаўшы, сказаў ён. — Я ж вашаму афіцэру пажаляюся. Нядобра, паны немцы.

Той рыжаныкі, зусім яшчэ хлопчык з выгляду, выпрастаўся, неяк зладзеявата зыркнуў на яго і, хіхкнуўшы, замахануўся надкушаным яблыкам. Пятрок ледзьве паспеў адхінуцца, і яблык, ударыўшыся ззаду аб сцяну, адскочыў у крапіву.

— Зладзюгі вы! — сказаў Пятрок амаль у адчаі. — Ну, пакайце!..

Ён павярнуўся з рашучасцю паскардзіцца афіцэру, але ў той час ля хляўка ляснулі запар два стрэлы, і са здзіцэлым кудхатаннем кінуліся цераз плот куры. Пятрок, згубіўшы ў баразне апорку, застыргікаў да хляўка па гэты бок істопкі. Стрэл ударыў яшчэ адзін раз, і цыбаты немец з дрывоотняй, спрытна пераскочыўшы цераз плот, з растапыранымі рукамі кінуўся ў бильнег. Ззаду ля старой калоды стаяў з рэзальверам у руцэ фельдфебель, ён ажывела гегетаў нешта, зяртаючыся да двух ці трох немцаў, і тыя скалілі беля зубы — смяліся. Далей, назіраючы за ўсім, пахаджаў афіцэр у незашпіленым адранку мундзіры, з-пад якога часам паказвалася на дзязе яго скураная кабура.

Ураз страціўшы нядаўнюю рашучасць Пятрок спыніўся — каму было скардзіцца? Тое, што рабілі салдаты, відаць, не было чымсь недазволеным, іх камандзіры, мусіць, былі такія ж. Мусіць, усё тое было ў іх заведзена, як у заваўнікаў. Цыбаты тым часам пералазіў ужо цераз плот, у высокую ўзнятую руцэ трымаючы за складзеныя лапкі курыцу, якая яшчэ распачна біла ў паветры крыллем. Фельдфебель з рэзальверам у руках азіраўся па баках, мусіць, шукаў дзе яшчэ курэй. Але тыя пазашываліся са страху хто куды, ніводнай не было відаць на падворку. Пятрок памалу шкандыбаў на дрывоотно, адчуваючы поўнае сваё бяссілле і нават не ведаючы, куды падацца цяпер, каб не быць у іх на вачах. Аднак ён ужо трапіў на вочы, фельдфебель апусціў рэзальвер, і ягоны пыхлявы твар ураз страціў вясёлае палаянічае ажыўленне.

— Ком!

[Працяг будзе.]

ЗАСНАВАЛЬНІКІ СУЧАСНАЙ БЕЛАРУСКАЙ ЛІТАРАТУРЫ НА АНГЛІЙСКОЙ МОВЕ

І НЯСЕ ЯНА СВЕТУ СВОЙ ДАР...

З году ў год павышаецца аўтарытэт, расце міжнароднае прызнанне беларускай літаратуры.

Зусім нядаўна мы атрымалі прыемную вестку з Індыі. Прафесар Дэлійскага ўніверсітэта Дж. Мукерджы змясціў у газете «Пэтрыот мэгазін» вялікі артыкул пад назвай: «Іх самабытныя, непадробныя вобразы». Гэты матэрыял прысвечаны разгляду творчасці класікаў беларускага прыгожага пісьменства Я. Купалы і Я. Коласа, чыё стагоддзе з дня нараджэння ўвайшло ў календар знамянальных дат Арганізацыі Аб'яднаных Нацый па пытаннях адукацыі, навукі і культуры (ЮНЕСКО).

Аўтар артыкула знаёміць індыйскага чытача з біяграфіяй І. Луцэвіча, тлумачыць паходжанне і значэнне яго літаратурнага псеўданіма, падкрэслівае, што ў гады свайго маленства і юнацтва будучы першы народны паэт Беларусі спазнаў нямала бяд і нядолі.

«Ужо першыя творы Я. Купалы, — адзначае прафесар Мукерджы, — адлюстроўвалі рэвалюцыйны пратэст народных мас супраць сацыяльнага прыгнёту; яны напоўнены верай у свабодную будучыню». Шчодрай крыніцай паэтычнага натхнення для Я. Купалы служылі, па словах індыйскага даследчыка, «лепшыя мастацкія традыцыі народнай культуры. Яго паэзія ўвабрала ў сябе мелодыку фальклорных песень і адначасна ўзбагачалася вопытам рускай і сусветнай культуры. Творчасць Я. Купалы — гэта мастацкі партрэт жыцця беларускага народа, яго характары і звычалы, яго дум і надзей, яго барацьбы і перамогі».

Свае меркаванні аўтар падмацоўвае спасылкамі і цытатамі з твораў нашага паэта.

Дж. Мукерджы дэманструе даволі тонкія здольнасці ў мастацкім перакладзе, даючы свой варыянт верша Я. Купалы «А хто там ідзе?» на англійскай мове. Такім чынам, да англійскіх перакладаў гэтай жамчужыны купалаўскай паэзіі, зробленых Уолтэрам Мэем, Верай Рыч і іншымі майстрамі, далучыўся яшчэ адзін.

У савецкі перыяд, на думку прафесара Мукерджы, мастацкае майстэрства Я. Купалы набывае новае значэнне і дасягае свайго вяршыні. Творы, што ўвайшлі ў паэтычныя зборнікі «Песня будаўніцтва», «Ад сэрца», паэ-

ма «Тарасова доля», характарызуюцца «шчырасцю, яснасцю формы і сапраўдным артыстызмам».

Асобна закранаецца ў артыкуле перакладчыцкая праца Я. Купалы з рускай, польскай і ўкраінскай літаратур, дзякуючы якой «папырыліся гарызонты ўсёй беларускай літаратуры».

Паплекнікам Я. Купалы, яго «таварышам па зброі» называе Дж. Мукерджы Я. Коласа, чые вершаваныя і праязныя творы «спрасякнуты народнай мудрасцю і шчодрымі традыцыямі беларускага фальклору». Я. Колас здолеў таленавіта паказаць, падкрэсліваецца ў артыкуле, «працэс духоўнага развіцця беларуса як асобы, як грамадзяніна і шматвекавую барацьбу беларускага народа за сваё самасцвярджэнне як нацыі».

Дж. Мукерджы зазначае, што Я. Колас прыйшоў у літаратуру з акрэсленай грамадзянскай пазіцыяй. Яго сімпатыі заўсёды былі на баку працоўнага чалавека, эвалюцыйна псіхалогіі якога тонка ўлавіў і па-мастацку выказаў пісьменнік: калі ў яго першым паэтычным зборніку «Песні жалбы» малоецца толькі жыццё вёскі з яго беспрасветнасцю, беднасцю і горам, то ў больш позніх праязных зборніках «Апавяданні» і «Родныя з'явы» назіраюцца зрухі ў мысленні селяніна: ад пакорлівасці і паслушэнства — да сацыяльнага пратэсту.

Высокую эстэтычную ацэнку дае індыйскі даследчык паэме Я. Коласа «Новая зямля», дзе з поўнай сілай увадобіліся «незвычайныя мастацкія здольнасці яе стваральніка: цудоўны расказчык, элегантны паэт-лірык, майстар вострай сатыры, які мог разумець гукі струн чалавечай душы, мог адчуць і перадаць казачную чароўнасць беларускай прыроды». Як адметную рысу творчага почырку Я. Коласа характарызуе Дж. Мукерджы «здольнасць пісьменніка ўбачыць сацыяльную сутнасць падзей, якая спалучалася з глыбокім разуменнем гісторыі». Хораша гаворыцца ў артыкуле аб трылогіі Я. Коласа «На ростанях», што стала «сапраўднай з'явай у гісторыі беларускай літаратуры», а таксама аб такіх творах, як «Сымон-музыка», «Рыбакова хата», «Адплата», «Суд у лесе».

Я. Купалу і Я. Коласа, падагульвае свае разважання прафесар Мукерджы, «можна

разглядаць як заснавальнікаў сучаснай беларускай літаратуры. Выключная іх роля і ў развіцці нацыянальнай мовы. Адзеньваючы мастацкую спадчыну гэтых двух вялікіх пісьменнікаў Беларусі, мы знаходзім у іх нямала агульнаалягічных матываў іх творчасці, і ў той ролі, якую яны адыгралі ў літаратуры, хаця кожны з іх з самага пачатку фарміраваўся і вырас у мастака слова самастойна, незалежна адзін ад другога і ішоў у мастацтва сваёй уласнай дарогай».

Калі для Індыі гэты матэрыял будзе, бадай, «першай ластаўкай», якая даносіць праўдзівае слова аб нашай літаратуры і аб тых, хто закладваў яе падмурак, то чытач Вялікабрытаніі мае значна шырэйшыя магчымасці пазнаёміцца з творчымі набыткамі беларускіх пісьменнікаў. Дастаткова сказаць, што ў 70-я гады ў Англіі з'явілася вялікая анталогія беларускай паэзіі «Як вада, як агонь», куды ўвайшлі творы Я. Купалы, Я. Коласа, М. Багдановіча, А. Куляшова, М. Танка, Н. Глевіча і многіх іншых нашых паэтаў. У гэты ж перыяд выйшла з друку «Гісторыя беларускай літаратуры ад яе вытокаў па сённяшні дзень» А. Макміліна, былі апублікаваны шматлікія артыкулы пра мастацкае слова Беларусі ў англійскіх славесных часопісах.

І вось новае паведамленне з Лондана. Там у самым канцы мінулага года пачылася свет кніга «The Images Swam Free» («Снуецца зданяў рой»). Гэта прыгожа аформлены паэтычны зборнік твораў М. Багдановіча, З. Бядулі і іншых з паралельнымі тэкстамі на беларускай і англійскай мовах.

Выданне падрыхтавана вядомым спецыялістам па беларускай літаратуры, віцэ-прэзідэнтам Міжнароднай асацыяцыі па вывучэнню і распаўсюджванню славянскіх культур, прафесарам Ліверпульскага ўніверсітэта Арнольдам Макміліным сумесна з перакладчыцай Верай Рыч, чые прафесійныя вартасці мы ўжо маглі ацаніць па яе перакладах, змешчаных у анталогіі «Як вада, як агонь».

Ва ўступнай частцы новага паэтычнага зборніка, напісанай А. Макміліным, гаворыцца, што на пачатку XX стагоддзя культурнае жыццё ў Беларусі праходзіла пад знакам адраджэння нацыянальнай самасвядомасці. Істот-

ную роллю ў актывізацыі культурна-асветніцкага працэсу адыграла газета «Наша ніва», якая стала друкаванай трыбунай для многіх маладых таленавітых пісьменнікаў. Плён творчай працы майстроў беларускага мастацкага слова нашаніўскага перыяду зняў з літаратуры Беларусі аднакі «амаль што правінцыяльнага феномена» і даў магчымасць гаварыць аб ёй, як значнай з'яве «ў кантэксце агульнаеўрапейскай культуры».

А. Макмілін слухна зазначае, што асабліва важнае значэнне для станаўлення беларускай літаратуры мела дзейнасць Я. Купалы і Я. Коласа. Разам з тым, на думку даследчыка, важкім, патрэбным для ўзбагачэння маладой літаратуры і «паскарэння яе сталасці» было таксама і паэтычнае слова іх сучаснікаў: М. Багдановіча і З. Бядулі.

Аўтар уступнай часткі даволі падрабязна разглядае жыццёвы шлях гэтых пісьменнікаў, спыняецца на характарыстыцы мастацка-эстэтычных асаблівасцей іх твораў.

Прафесар Макмілін лічыць, што кожны з паэтаў, чые творы склалі новы зборнік, па-свойму «садзейнічаў беларускай літаратуры ў паскарэнні яе руху да больш складаных форм, да стварэння тонкай разнастайнай лірыкі, якая адыходзіла ад этнаграфізму XIX стагоддзя і закладвала асновы для будучага развіцця лірычнай паэзіі ў Заходняй і Савецкай Беларусі».

Асобна вылучае англійскі спецыяліст паэтычную спадчыну М. Багдановіча — «чалавека шырокай культуры і тонкай адчувальнасці».

Фальклорны пачатак у творчасці М. Багдановіча быў абумоўлены, па словах А. Макміліна, «глыбокім веданнем і любоўю паэта да роднага фальклору». Гэта знайшло свой мастацкі адбітак у ранніх творах (напрыклад, «Змяны цар»), а затым атрымала больш складанае выяўленне ў цыкле вершаў беларускага складу, «якія спалучалі ў сабе народныя легендарныя сюжэты са спецыфічным беларускім, на першы погляд, простым, але фармальна вытанчаным спосабам версіфікацыі».

«Уся паэзія М. Багдановіча, яго проза, крытычныя артыкулы, — падкрэслівае літаратуразнаўца, — сведчаць аб пастаянным жаданні паэта

прышчапіць да беларускай літаратуры багаці сусветнай культуры. Гэта дасягаецца як перакладамі і наследаваннямі, так і эксперыментамі ў галіне формы, у прыватнасці, выкарыстаннем такіх кананічных форм, як трылет, рандо, якія да М. Багдановіча былі невядомы ў беларускай літаратуры».

Прафесар Макмілін пераканаўча даказвае, што фармальныя пошукі паэта не былі «пустой гульнёй у віртуознасць», а заўсёды выконвалі пэўную мастацкую ўстаноўку аўтара.

У нас, на жаль, няма магчымасці больш-менш грунтоўна засяродзіцца на характарыстыцы якасці англійскіх перакладаў беларускай паэзіі, якія змешчаны ў зборніку. І ўсё ж хацелася б выказаць такую агульную думку, што і на гэты раз англійская паэтка і перакладчыца В. Рыч зноў пацвердзіла сваю рэпутацыю чулага, уважлівага, здольнага майстра сваёй справы. Пераклады такіх твораў, як «Плакала лета, зямлю пакідаючы...», «Па-над белым пухам вшнэў...», «Слуцкія ткачыкі», «Як Базыль у паходзе канаў...», «Эмігранцкая песня», «Гутарка з паненкамі» М. Багдановіча, «На корні душы першы верш я каваў...», «Дравасек», «Прысяга», «Зімовая казка» З. Бядулі і многія іншыя даволі блізка перадаюць змест і стыльовую афарбоўку беларускіх арыгіналаў. Пакажам гэта на маленькім прыкладзе. Вось пачатак верша М. Багдановіча «Я хацеў бы спаткацца з Вамі на вуліцы...»

Я хацеў бы спаткацца з
з Вамі на вуліцы
У ціхую снію ноч
І сказаць:
«Бачыце гэтыя буйныя
зоркі,
Ясныя зоркі Геркулеса?».

А вось як дасканала, семантычна блізка, з захаваннем фармальных асаблівасцей багдановічаўскага арыгінала гэта перададзена па-англійску:

I should like to meet with you
on the highway
In the quiet blue of the night
And to say:
"Do you see there those brilliant
stars,
The bright constellation
of Hercules?"

Радасна ўсведамляць, што сёння беларуская літаратура заваўвае ўсё новых і новых прыхільнікаў і ўносіць свой дар у скарбіцу сусветнай культуры...

Леанід КАЗЫРА.

Прэм'еры, выстаўкі, сустрэчы

Споўнілася восемдзесят гадоў з дня нараджэння Тодара Кляшторнага. Пра творчасць паэта, уплыў яго спадчыны на сучасную беларускую літаратуру і яшчэ гаворка на вечары, прысвечаным юбілею песняра. Вечар адбыўся ў Доме літаратара.

Фота А. КАЛЯДЫ.

СУСТРЭЧА З РАБОЧЫМІ

Бюро прапаганды мастацкай літаратуры Саюзу пісьменнікаў рэспублікі сумесна з Мінскай цэнтральнай бібліятэкай імя Янкі Купалы правялі для рабочых і служачых Мінскага завода вылічальнай тэхнікі аўтарскі вечар паэта Уладзіміра Карызны, у якім прынялі ўдзел народны артыст БССР кампазітар Юрый Семянкі і народная артыстка рэспублікі Наталля Гайда. Гучалі вершы, песні на словы У. Карызны.

НА МАСКОЎСКИМ ЭКРАНЕ

У сталічным кінатэатры «Мір» з поспехам прайшла прэм'ера мастацкага фільма «Давай пажэнімся», створанага на кінастудыі «Беларусьфільм» творчай групай рэжысёра-пастаноўчыка А. Яфрэмава па сцэнарыі А. Гарохава. Гэта стужка пра нашых сучаснікаў дэманструецца таксама яшчэ ў пянаці кінатэатрах.

ГЕРАІЗМ НАРОДА

У «Радыётэатры» Беларускага радыё адбылася чарговая прэм'ера — спектакль па раманах І. Чыгрынава «Плач перапёлкі» і «Апрайданне крыві». Аўтар сцэнарыя Я. Радкевіч, рэжысёр спектакля З. Браварская. У ролях заняты артысты Акадэмі-

нага тэатра імя Янкі Купалы П. Дубашынскі, В. Белахвосцік, У. Рагайцоў, М. Захарэвіч, А. Дойга і іншыя.

Акадэмічны тэатр імя Якуба Коласа паказаў спектакль для дзяцей па п'есе А. Вярбеца «Дарога з чорнага царства». НА ЗДЫМКУ: у ролях Васілісы і Ваўкалака актрыса Г. БУКАЦІНА і заслужаны артыст БССР Б. СЯЮКО. Фота С. КОХАНА.

«ЦЫРК—САМАЕ ЦУДОЎНАЕ МАСТАЦТВА»

«ЭНТУЗІЯСТЫ» З САЛІГОРСКА

У Салігорску яшчэ няма звыкллага купала шапіто, але ўсё ж цырк з усімі яго асноўнымі прыкметамі тут ёсць. Праўда, пакуль гэта проста самадзейная студыя «Энтузіасты», якую пры Палацы культуры Салігорска арганізаваў восем гадоў назад Юрый Грынкевіч, у мінулым сам артыст цырка.

І вось невялікая група энтузіястаў пачала працаваць. У асноўным Грынкевічу даводзілася ўсё рабіць самому: шукаць артыстаў і праводзіць з імі трэніроўкі, майстраваць неабходныя для трукаў прылады, пісаць рэпрызы для клоўнаў, а галоўнае — пастаянна падтрымліваць у артыстах імкненне дабіцца поспеху. «Праз студыю, — гаворыць Грынкевіч, — прайшло больш дзевяці тысяч чалавек. Многія не вытрымлівалі нават першых трэніровак. Бо гэта толькі часам здаецца, што хадзіць па дроту проста, варта толькі захацець. А на самай жа справе для выканання прасцейшага трука патрэбны тыдні, месяцы цярплівых трэніровак. Таму заставаліся толькі самыя ўпарта і настойлівыя».

Праз некалькі месяцаў студыйцамі быў падрыхтаваны першы нумар акрабатаў-эксцэнтрыкаў «Вясёлыя маляры». Нарэшце, у 1980 годзе, на святочным канцэрце ў гонар Міжнароднага жаночага дня 8 Сакавіка, было паказана цэлае прадстаўленне з жанглерамі, акрабатамі-скакунамі, пластычным эцюдам і многімі іншымі нумарамі. Праграма мела вялікі поспех.

Потым яна была паказана студыйцамі ў рабочых інтэрнатах, у цэхах калійнага камбіната, у раёнах, якія мяжуюць з горадам. Летам 1982 года юныя артысты па запрашэнню Беларуска-Анежскага параджства здзейснілі захапляючае падарожжа па Анежскаму возеру — выступалі ў прыбярэжных сёлах, усякі раз з вялікім поспехам.

Сёння ў студыі займаюцца 60 чалавек. Гэта вучні гарадскіх школ і прафтэхвучылішча, студэнты салігорскага горнахімічнага тэхнікума, рабочыя і служачыя вытворчага аб'яднання «Беларуськалій» і іншых прадпрыемстваў горада. Вядома, калектыў пастаянна абнаўляецца адны едуць вучыцца ў іншыя гарады, другія — служыць у армію. Сямёра былых выхаванцаў студыі сталі прафесійнымі цыркавымі артыстамі. У цяперашнім складзе «Энтузіастаў» ёсць некалькі «старажылаў». Адзін з іх — 23-гадовы Аляксандр Аносаў. Юнак з дзяцінства марыў пра цырк. Сем гадоў назад пачаў займацца ў студыі клоўнадаў, якая, як вядома, адносіцца да разрады сінтэтычных жанраў: клоўн часта парадзіруе другіх артыстаў, паўтараючы іх трукі, і павінен рабіць гэта не горш за прафесіяналаў. Юнак апантаны любоўю да цырка. І гэта праяўляецца не толькі ў яго самаадданасці і вялікай працаздольнасці, але і ў тым, што ён захапіў цыркам сваю жонку Зою, якая ўжо чацвёрты год разам з ім займаецца ў студыі. Нярэдка на рэпетыцыях прысутнічае і маленькі сын Аносаваў. Бацькі гавораць, што як толькі малы крыху падрасце (яму пакуль тры гады), то будзе працаваць з імі ў праграме. Так пачынаюць складацца ў студыі і традыцыйныя для прафесійнага цырка сямейныя ансамблі.

Папулярнасць «Энтузіастаў» у горадзе расце. Аматыры цырка заўсёды ведаюць, калі і дзе выступаюць студыйцы. Юрый Грынкевіч, клопаючыся пра будучае свайго калектыву, кожны год праводзіць набор у падрыхтоўчую студыю. У ёй спасцігаюць азы цыркавага мастацтва 50 хлопчыкаў і дзяўчынак.

Грынкевіч працаваў з дзецьмі сам. Але зараз яму памагае Анатоль Бруй, у мінулым майстар спорту па гімнастыцы. Анатоль, дарэчы, прыйшоў у студыю першы раз разам з дачкой, каб запісаць яе туды — вельмі ўжо прасіла мала... Прыйшоў... і сам застаўся.

Пасля прадстаўлення, якое давалася мне наядуна ўбачыць у час паездкі ў Салігорск, я спытала ў дзяцей, што так прыцягвае іх у студыю, што прымушае столькі сіл і часу траціць на складаныя трэніроўкі. І пачула ў адказ: «Мы вельмі любім цырк! У нас так цікава! Гэта самае цудоўнае мастацтва!»

Наталля ПЕРВЯКОВА.

НА ЗДЫМКУ: выступае клоўн А. АНОСАЎ.

ЗАПРАШАЕМ НА СЕМІНАРЫ ПРИГЛАШАЕМ НА СЕМИНАРЫ

ПА ГІСТОРЫІ І КУЛЬТУРЫ БЕЛАРУСІ, ПА БЕЛАРУСКАЙ І РУСКАЙ МОВАХ ПАВАЖАНЫЯ ЗЕМЛЯКІ!

Калі вы цікавіцеся гісторыяй і культурнай спадчынай Беларусі, вывучаеце самі або вучыце іншых беларускай ці рускай мовам, хочаце палепшыць свае веды і пазнаёміцца з сучаснай метадыкай выкладання гэтых прадметаў, — запрашаем вас прыняць удзел у семінарах па гісторыі і культуры Беларусі, па беларускай і рускай мовах, якія арганізуюць Міністэрства культуры БССР і Беларускае таварыства «Радзіма».

Семінары будуць праводзіцца ў Рэспубліканскім інстытуце павышэння кваліфікацыі работнікаў культуры Беларусі з 5 па 25 верасня 1983 года.

Лекцыі і заняткі будуць весці кваліфікаваныя выкладчыкі і спецыялісты Беларускай дзяржаўнай кансерваторыі, Мінскага інстытута культуры, Мінскага дзяржаўнага інстытута замежных моў, Акадэміі навук БССР.

Удзельнікі семінараў змогуць таксама пазнаёміцца з культурным жыццём нашай сталіцы, пабываць на экскурсіях, аглядзець славутасці горада і яго ваколіц, сустрэцца з прадстаўнікамі беларускай творчай інтэлігенцыі.

Тыя, хто жадае прыняць удзел у семінары, аплачваюць толькі праезд з краіны пражывання ў Савецкі Саюз і зваротны шлях дамоў. Усе астатнія расходы, звязаныя са знаходжаннем у СССР, бярэ на сябе Міністэрства культуры Беларусі.

Пра свой намер прыехаць на семінар паведаміце не пазней 1 чэрвеня гэтага года.

Адзначце, калі ласка, у пісьме, чым канкрэтна вы цікавіцеся і пра што хацелі б даведацца ў час вучобы.

ЧАКАЕМ ВАС НА СЕМІНАРЫ!

ПІШЫЦЕ НАМ ПА АДНАМУ З ГЭТЫХ АДРАСОУ: БССР, г. Мінск-10, вул. Савецкая, 9. Міністэрства культуры БССР. БССР, г. Мінск-34, вул. Захарова, 23. Беларускае таварыства «Радзіма».

ПО ИСТОРИИ И КУЛЬТУРЕ БЕЛОРУССИИ, ПО БЕЛОРУССКОМУ И РУССКОМУ ЯЗЫКАМ УВАЖАЕМЫЕ ЗЕМЛЯКИ!

Если вы интересуетесь историей и культурным наследием Белоруссии,

изучаете сами или обучаете других белорусскому или русскому языкам,

хотите улучшить свои знания и познакомиться с современной методикой преподавания этих предметов,

— приглашаем вас принять участие в семинарах по истории и культуре Белоруссии, по белорусскому и русскому языкам, которые организуют Министерство культуры БССР и Белорусское общество «Радзіма».

Семинары будут проводиться в Республиканском институте повышения квалификации работников культуры Белоруссии с 5 по 26 сентября 1983 года.

Лекции и занятия будут вести квалифицированные преподаватели и специалисты Белорусской государственной консерватории, Минского института культуры, Минского государственного института иностранных языков, Академии наук БССР.

Участники семинаров смогут также познакомиться с культурной жизнью нашей столицы, побывать на экскурсиях, осмотреть достопримечательности города и его окрестностей, встретиться с представителями белорусской творческой интеллигенции.

Те, кто пожелает принять участие в семинаре, оплачивают только проезд из страны проживания в Советский Союз и обратный путь домой. Все остальные расходы, связанные с пребыванием в СССР, берет на себя Министерство культуры Белоруссии.

О своем намерении приехать на семинар сообщите не позднее 1 июня сего года.

Отметьте, пожалуйста, в письме, чем конкретно вы интересуетесь и о чём хотели бы узнать во время учебы.

СПОРТ

МАЦНЕЙШЫЯ бадмінтаністы краіны разыгралі ў Клайпедзе прыз «Янтарнае прымор'е».

Найбольшую колькасць вышэйшых узнагарод заваявалі беларускія спартсмены. Асабліва вызначыліся мінчанін Анатоль Скрышко і магільчанка Святлана Вялясава. На іх ліку па два першыя месцы і па аднаму другому.

КАСЦЯК зборнай Савецкага Саюза ў розыгрышы Кубка Еўропы па скачках у вадугу склаў беларускія спартсмены. У чэхаславацкім горадзе Брно яны выступілі выдатна. Мінчанка Аніжэла Стасю-

левіч была мацнейшай у скачках з дзесяціметровай вышыні. У гэтым відзе сярод мужчын перамог яе зямляк Уладзімір Алейнік. Сярэбраную ўзнагароду заваяваў беларускі спартсмен Аляксандр Партноў па скачках з трохметровага трампліна.

сандр Партноў па скачках з трохметровага трампліна.

ВАСЕМНАЦАТЫ па ліку міжнародны турнір па Кубак БССР па фехтаванні прайшоў у Мінску.

Галоўны прыз дастаўся першай зборнай СССР. У тройку прызёраў увайшлі каманды ФРГ і ГДР.

Напружана сёлета пачаўся футбольны чэмпіянат СССР сярод каманд вышэйшай лігі. Усе каманды ў першых трох турах маюць страты ачкоў.

Мінулагадні чэмпіён краіны мінскае «Дынама» пасля выйгрышаў на сваім полі ў футбалістаў бакінскага «Нефтчы» і «Дынама» (Тбілісі) з аднолькавым лікам 1:0 знаходзяцца ў верхняй частцы турнірнай табліцы.

НА ЗДЫМКУ: атака мінчан у гульні з камандай «Нефтчы».

БЕЛЫ ВЕРАБЕЙ

Мала каму даводзілася бачыць белую варону, галку, цецерука. Можна толькі ў музеях. Таму я вачам сваім не паверыў, калі ўбачыў каля чыгуначнага вакзала ў Асіповічах вераб'я з белымі крыламі. Стаяў, як зачараваны, назіраючы за ім.

Наш горад невялікі, знаёмых многа. Спыніў адных, паказаў ім гэты чуд, яны таксама са здзіўленнем сталі разглядаць белы камячок. Аказваецца, дзівосы не абавязкова шукаць далёка, іх можна сустрэць побач.

В. ХРАМЧАНКОУ.

РЕДАКЦЫЙНАЯ КАЛЕГІЯ

НАШ АДРАС:

МІНСК-ГСП, ЛЕНІНСКІ ПРАСПЕКТ, 44. ТЭЛЕФОНЫ: 33-01-97, 33-02-80, 33-03-15, 33-16-56, 33-07-82.